

Llobregós informatiu

NÚM 15 - DESEMBRE 2005 - GENER 2006

El poeta Margarit, fill de Sanaüja
Ivorra ha tancat l'escola
Entrevista a Pep Cruz
Patrimoni gòtic en perill

Núm 15 - desembre 2005 - gener 2006
Revista bimestral d'informació i opinió

EDITA:
Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà.
Convent de Sant Antoni
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ
Tel. 670 050 347

Subscripcions i publicitat:
Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:
Antònia Balaguer, Albert Brau, Ramon Fitó, Maria Garganté, Fermí Manteca, Ferran Miquel, Maria Morros, Ramon Palou, Imma Raluy, Daniel Vidal
Coordina: Xavier Sunyer

COL-LABORADORS HABITUALS
Roger Besora, Anna Farguell, Montse Graells, Noemí Mases, Marta Miramunt, Xavi Moreno, Montse Oliva, Silvia Porta, Ramon Santesmasses, Montse Torné, Montse Vives.

COL-LABOREN EN AQUEST NÚMERO
Neus Andreu, M. Rosa Argerich, Marc Badia, M. Rosa Cardona, Jaume Casamitjana, Ramon Farré, Josep Jounou, Miguel Martínez, Josep Mases, Montse Miquel, Toni Padullés, Ramon Porta, M. Alba Puigpelat, Ivan Solé.

Disseny i maquetació: Fermí Manteca
Correcció lingüística: Marta Bagà i Dani Vidal

Subscripció anual: 10,00 Euros
A l'estranger: consultar preus
Número solt: 2,00 Euros
Dipòsit legal: L -798-2003
Impressió: Impremta Barnola (Guissona)
Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper ecològic, elaborat sense clor

<http://www.llobregos.info>
correu-e: info@llobregos.info

(≡) **ACPC** Membre de l'Associació
Associació Catalana de la Premsa
de la Premsa Comarcal Comarcal

Llobregós és una publicació bimestral. Hi pot participar i/o col·laborar tothom que ho desitgi. El Consell de Redacció no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles, que en són els responsables. La Redacció manifesta que no està obligada a acceptar totes i cadascuna de les col·laboracions rebudes.

Portada: L'hivern és fa patent en els nostres boscos emboirats i humits. (Foto: X. Sunyer)

Contingut

12

Joan Margarit, arquitecte i poeta de Sanaüja

16

Ivorra, història d'una escola que ha tancat

27

L'Espai d'Interès Natural del Llobregós (EIN)

30

Patrimoni a la Vall: el gòtic en perill

32

Senderisme: pel sender GR del Llobregós

52

Les cuineres del Llobregós, Mercè Salas, d'Ivorra

3	Editorial
5	Noticiari
11	... de la Vall
20	La salut
23	Pedagogia
25	Foto record
28	Natura a la Vall
30	Patrimoni a la Vall
32	Senderisme
36	El ventilador
39	Entitats
40	Opinions
45	Agenda
46	El temps
47	Passatemps
48	Des del balcó
51	Llibres
52	La nostra cuina
53	Esports

... i a més, suplement de regal:
El Còmic de la Premsa Comarcal

Editorial

Entrem a l'hivern i s'acosten les festes de Nadal. Entre festes, ponts, la feina i l'enrenou del nou Estatut de Catalunya, ens passen els dies i ens habituem a allò que és habitual, valgui la redundància, encara que el que ens passi sigui deplorable... I no trobem un moment de pausa, de pau i de silenci per adonar-nos del que som, d'on som i per on passem.

Voldríem que la lectura de la nostra revista ens ajudés en aquesta tasca de reflexió sobre les coses que tenim i les que no tenim, sobre com són les nostres coses i de com ens agradaria que fossin...

En la secció del «Ventilador», trobareu una de les mancances que patim, la de les comunicacions en general i la de les noves tecnologies en particular. Tampoc no té desperdici la crònica que ens fa des de Madrid la Montse Oliva. O la nova secció de pedagogia.

Una mostra de les reflexions que volem que provoqui la revista són les aportacions que ens feu arribar per a la secció d'opinió. Les agraïm ben de cor.

Disfruteu de la lectura, passeu unes bones festes de Nadal i Any nou i que la reflexió i la participació en les coses comunitàries ens faci estimar més la nostra terra i el nostre Llobregós.

www.llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

COOPERATIVA
D'ARTESA

TORÀ tel. 973 473 152

Agrobotiga: vins, olis, caves ...

Adobs, fitosanitaris

Cereals

Llavors

Pinsos

Lubricants

Jardineria

Productes de neteja

bar-restaurant

LA CASA DEL
PA I LA COCA

can pep

PAU VENDRELL FITÓ

ctra. d'igualada - principat d'andorra
telèfon 93 869 30 38

castellfollit de riubregós
(barcelona)

Enriqueta
perruqueria unisex
perfumeria
C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

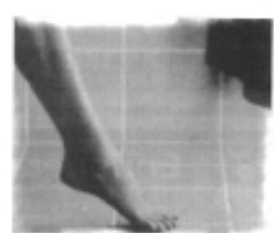

FLECA
PASTISSERIA
PERETÓ
Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÜJA
Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

Restaurant - Bar
Cal Bosch
Tel. 973 47 32 12 - 25287 Ardèvol de Pinós (Solsonès)
Els dilluns tanquem, excepte els festius

JOSEP ALARCON BERNAL
FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradija el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la calefacció ideal, permetent un màxim confort i benestar.
C/ Eras, 15 • Tel. 973 47 32 67 • 25750 TORÀ

Restaurant Rural Cal Gou

Sant Serni

cuina casolana
obert caps de setmana
tel. 973473405

Vallferosa està de moda

Plafons informatius

Una iniciativa de l'Associació d'Amics de Vallferosa ha fet possible la instal·lació d'un plafó informatiu al peu de la torre de Vallferosa, amb la qual cosa s'aconsegueix donar una millor divulgació de les peculiaritats d'aquesta emblemàtica edificació medieval.

El plafó també conté una acurada informació històrica de l'antic nucli de Vallferosa i fotografies dels principals elements del patrimoni toranès, per tant serà de molta utilitat per orientar els turistes que visiten aquells llocs d'interès del municipi de Torà.

La iniciativa ha comptat amb la col·laboració econòmica de l'Ajuntament de Torà, el Consell Comarcal de la Segarra, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Lleida.

Al mateix temps s'ha instal·lat un altre plafó informatiu, de similars característiques, a la plaça de la Creu de Torà.

FOTO XAVIER SUNYER

CD interactiu

El Consell Comarcal de la Segarra i l'Associació d'Amics de Vallferosa han editat un CD interactiu i un DVD amb un extens recull textual i audiovisual dels diferents castells de la Segarra, amb una especial atenció a la torre de Vallferosa. *Xavier Sunyer*

Castellfol·lit i Calonge a TV3

El passat dia 15 de setembre Castellfol·lit i Calonge de Segarra van assistir com a públic al pro-

grama "El Club" de TV3, dirigit i presentat per l'Albert Om. Aquell dia tenien com a convidat principal el famós escriptor Jorge Bucay, el qual va fer gaudir els assistents amb les seves paraules i consells terapèutics. Finalment hi va haver un record dels anys 70 amb una actuació en directe del grup "los Diablos".

Castellfol·lit, en senyal d'agraïment, va regalar a la gent del programa (presentadors, càmeres, i altres) pa i coca típica del poble. *M. Rosa Cardona, regidora de Cultura*

FOTO: M. ROSA CARDONA

Celebració conjunta d'aniversari

Un grup de persones de Torà i rodalies ja fa cinc anys que celebren anualment el seu aniversari. Són aquells que van néixer el 1936 i que van decidir celebrar-ho plegats el dia que van fer els 65 anys. En total són unes 30 persones que juntament amb les seves parelles es reuneixen per una missa i dinar junts en un ambient festiu.

L'any 2001 ho van celebrar a la parroquial de Sant Gil de Torà, dinant després a Cal Jaumet. Després han anat passant per la cripta romànica d'Olius, per Sant Llorenç de Morunys, pel Castellvell de Solsona i enguany pel santuari de Massarrúbies.

Va ser el dia 15 d'octubre i es van aplegar, entre tots, més de 40 persones. El dinar el van fer a Ca l'Agustí de Cambrils. *Ramon Farré i Neus Andreu*

Tancat el portal de l'Aguda

L'Ajuntament de Torà ha barrat i prohibit el pas pel portal de l'Aguda atenent l'estat de deteriorament en què es troba la casa Coberó, que amenaça ruïna.

Aquest portal és un dels espais més atractius de l'Aguda i des d'on es domina un ampli camp visual del Llobregós. Era antigament l'únic pas d'accés al nucli urbà, probablement bastit durant els segles XVI-XVII.

Segons l'"*Inventari del Patrimoni*", de la Fundació Cases i Llebot, es tracta en realitat d'un pas cobert delimitat per dos portals que segueix una tipologia molt característica en aquests tipus de construccions defensives aprofitant els baixos dels habitatges. El pas està dissenyat en forma d'"ela" invertida, que té la seva explicació des d'un punt de vista militar-defensiu.

Xavier Sunyer

FOTO: XAVIER SUNYER

Calonge de Segarra, obres al local social

L'Ajuntament de Calonge de Segarra està procedint a l'arranjament del Local Social per tal d'adaptar-lo a la normativa vigent quant a habitatge, sanitat i accessibilitat per a persones minusvàlides.

El cost d'aquestes obres és de 92.104 euros i estan finançades en bona part pel programa XARXA BARCELONA, de la Diputació de Barcelona, i han estat adjudicades a l'empresa Construccions Cererols, SL.

Cal dir que aquest local, situat al costat de la carretera C-1412, a Dusfort, un cop acabades les obres, disposarà d'habitatge, cuina àmplia per fer restauració, bar i sala polivalent.

Un cop finalitzades les obres, l'Ajuntament procedirà, mitjançant concurs públic, a l'adjudicació de l'explotació d'aquest Local Social, que estarà en condicions de poder fer les funcions de bar-restaurant. *Ramon Fitó*

Un camió de residus urbans bolca a Biosca

La rotonda de Biosca va ser l'escenari d'un nou accident protagonitzat per un camió. L'accident es va registrar a mig matí del dia 21 d'octubre quan un camió amb matrícula d'Andorra que portava un semiremolc carregat de residus urbans va sortir de la via i va bolcar. Com a conseqüència de l'accident, la càrrega del camió va quedar escampada a la llera del torrent de Biosca.

Cal recordar que el Govern andorrà va tancar a finals de l'any 2002 la planta d'incineració de residus del Principat al detectar elevats índexs d'emissió de

dioxines, ja que n'emetia mil vegades més de les permeses per la Unió Europea. Va ser llavors que Catalunya va

assumir tots els residus que genera Andorra. Cada dia surten del Principat 130 tones de residus domèstics, que travessen el Llobregós, en direcció a la planta d'Hostalets de Pierola (Añoia). *Redacció*

FOTO: XAVIER SUNYER

Un estudi posa en evidència les mancances turístiques del Llobregós

L'estudi, realitzat pel Centre de Desenvolupament Rural Integrat de Catalunya (CEDRICAT), va ser encarregat per la Diputació de Lleida i ha comptat amb una subvenció de 18.000 euros. Segons CEDRICAT, la Vall del Llobregós és un territori "*ric en recursos naturals i culturals, que presenta clares oportunitats turístiques que encara no han estat totalment desenvolupades*".

L'estudi considera necessari dinamitzar l'activitat turística mitjançant l'actuació en tres àmbits, com són "*el recolzament al teixit turístic privat (pel que fa a assessorament i formació), la millora de la senyalització dels recursos turístics, la senyalització de rutes de natura a peu i amb BTT i la millora de la infraestructura turística a l'Espai d'Interès Natural de la Vall del Llobregós*".

Aquestes actuacions proposades per CEDRICAT són necessàries i urgents, ja que les mancances turístiques de la zona evidencien la incapacitat de les administracions co-marcals i locals per co-nèixer i gestionar el territori, veient-se obligades a recórrer a empreses pri-vades, amb suculents contractes, per

a assabentar-se de la realitat territorial i de les necessitats de la gent.

Per altra banda, la mateixa Diputació va denegar l'ajuda de 300 euros a l'Associació del Patrimoni de Torà per a la realització de les caminades culturals que donen a conèixer el patrimoni del Llobregós. Redacció

Ràdio Altiplà, varietat en la programació

FOTO: FERMÍ MANTECA

Aquesta temporada el magazín de Ràdio Altiplà, que s'emet els dissabtes de deu a una i els diumenges en repetició, ha apostat per la varietat. D'entrada, ha canviat de nom i passa a anomenar-se "3X3 MAGAZÍN" i, com diu la seva falca promocional "*tres hores, tres veus, tres estils*", és conduït per Gerard Trench, Desi Husillos i Vanessa Grau. També té seccions com "diversitat", "artesans", "no n'hi ha un pam de net" o la divertida "risoteràpia", que presenten en David Vilaseca i la seva colla de "La Galeria", cosa que fa que el programa sigui molt diferent d'una setmana a l'altra.

Esperem, doncs, seguir comptant amb el suport de l'audiència i emplacem tothom qui vulgui col·laborar en aquests programes a què ens faci arribar les seves propostes, per exemple, les notícies del seu municipi, al telèfon 93.868.00.90, fax. 93.868.12.34, o mail: radio.calonge@diba.es.

PROGRAMACIÓ (en desconexió de COM Ràdio, dial 107,2 FM):

LA NOTÍCIA AL PUNT, després dels informatius de COM Ràdio

EL DIA AL PUNT, de dilluns a divendres a les 21:00

LA SETMANA AL PUNT, dissabte a les 9 del matí

RÀDIO-DISCO-MÒBIL, dijous i dissabte a les 21:05

DANCE MUSIC, divendres de 10 a 2/4 de 12 nit

3X3 MAGAZINE, dissabte i diumenge (repetició) de 10:05 a 13:00

L'INFORMATIU DE L'ALTIPLÀ, dissabte i diumenge a les 13:05

ELS AMICS DELS MEUS AMICS, dissabte de 4 a 5 tarda

I el nou programa de música en català MARXA-CAT, el dissabte de 19:30 a 21:00

Obres al local social d'Ivorra

FOTO: FERMÍ MANTECA

Després de més de 20 anys de la seva construcció, ara s'ha portat a terme obres de rehabilitació del Local Social, consistents en la renovació de la cuberta, sostre, ventilació i aireació, així com l'aïllament del local. El pressupost de les obres és de 60.000 euros, finançat en un 70% pel departament de Governació de la Generalitat, en un 20% per l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida i el 10% restant pel propi Ajuntament.

Per altra banda, el consistori, aprofitant la realització d'aquestes obres també pintarà de nou el local i canviarà les finestres. D'aquesta manera aquest local podrà continuar prestant millor el servei pel qual fou construït. *Fermí Manteca*

L'Agenda 21 arriba als municipis del Llobregós

Durant el mes de novembre passat s'ha iniciat a diversos municipis del Llobregós el Pla d'Acció Local per a la sostenibilitat *Agenda 21*, que té en compte els aspectes ambientals, econòmics i socials, per a avançar cap a un model de desenvolupament que sigui compatible amb la protecció del medi ambient i la qualitat de vida de les persones que hi viuen i futures generacions.

L'*Agenda 21* sorgeix a la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament celebrat a Rio de Janeiro l'any 1992 i que a nivell europeu es desenvolupà en 1994 mitjançant la Carta d'Alborg elaborada per la Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles.

El principi de l'*Agenda 21* és "pensar globalment i actuar localment". És per això que membres del Centre de Desenvolupament Rural Integrat de Catalunya, sota l'encàrrec de la Diputació de Lleida i el Consell Comarcal de la Segarra, s'estan entrevistant a nivell individual amb moltes persones coneixedores de la realitat social

Els tres joves de Torà declaren a l'Audiència Nacional

El dilluns dia 14 de novembre van estar citats a declarar a l'Audiència Nacional de Madrid els tres nois de Torà encausats sota la llei antiterrorista. Era un tràmit més en la llarga espera de la lentitud de la justícia. Les famílies i amics que els acompanyaren van haver de fer més de mil quilòmetres per a unes breus preguntes que van estar enllestides en cinc minuts en una declaració anomenada «declaració ingadatória», després d'haver estat obert l'auto de processament.

Prèviament havien rebut a Torà les mostres de solidaritat i recolzament per part de més de 400 persones que es reuniren a la porta de l'Ajuntament. Els congregats sol·licitaren igualment l'absolució dels tres joves Jordi Vilaseca, Toni Codina i Jordi Torné i, en tot cas, que passessin el cas a la jurisdicció ordinària.

Moltes persones tornaren a recordar la detenció dels nois i el desplegament desproporcionat de la policia ara fa dos anys i mig (veieu el núm 1 de LLOBREGÓS INFORMATIU).

Reoberta la querella per tortures

Per altra part, l'Audiència Provincial de Lleida ha decidit reobrir la querella per les tortures que va patir el Jordi Vilaseca arran de la seva detenció i que havia estat arxivada provisionalment. Val a dir que molts Ajuntaments del Llobregós havien aprovat sengles manifestos de recolzament a favor d'aquests joves, demanant la reobertura d'aquest procés per tal que es continués investigant els maltractaments que va portar al Jordi V. a la UVI de l'hospital després de quatre dies a la comissaria. *Redacció*

FOTO: XAVIER SUNYER

i en petits grups amb membres de les associacions i entitats dels nostres municipis. Es pretén fer una diagnosi de l'estat actual dels principals aspectes mediambientals i socials tot establint mancances, opcions de millora i punts forts. Un cop feta la diagnosi, en reunions futures s'intentarà establir mesures correctives i línies d'actuació per a subsanar els problemes detectats.

Tothom hi pot participar. Si hi esteu interessats, escriviu un e-mail a a21segarra@cedricat.org o truqueu al telèfon 973.484.320. *Xavi Moreno*

Aprovat el conveni per a descobrir l'absis de l'església de Sanaüja

L'Ajuntament de Sanaüja ha aprovat la signatura del conveni amb el departament de Política Territorial i Obres Públiques per a les obres de reurbanització de l'entorn de l'església i el carrer de l'Aigua. Aquesta intervenció descobrirà l'absis gòtic de l'església parroquial de Santa Maria, creant un nou espai d'esbarjo i recer que completarà la visió de la muralla i del pas cobert de la Portelleta. *Maria Garganté*

Massoteres disposarà de piscina municipal l'estiu del 2007

Durant l'any 2006 començaran les obres de construcció d'aquest nou equipament, que es preveu que entri en funcionament a partir de l'estiu del 2007.

El pressupost d'aquesta infraestructura està al voltant dels 240.000 euros, que es finançaran en dos fases. Per a la primera, l'Ajuntament compta amb un ajut extraordinari de la Diputació de Lleida, i la segona es pagarà en gran part amb fons provinents del Pla Únic d'Obres i Serveis (PUOSC) de la Generalitat de

Catalunya. La nova piscina es construirà als terrenys adjacents a la pista poliesportiva, on hi haurà la porta d'accés.

D'altra banda, el primer cap de setmana d'octubre van entrar en funcionament els vestidors de la pista poliesportiva, dels quals en fa ús l'equip de futbol sala local, que juga a la segona divisió provincial, on també juguen el Torà i el Castellfolit, entre altres. *Dani Vidal*

Festa en homenatge a la Gent Gran de Sanaüja

Sanaüja va celebrar el passat 18 de setembre la seva VI^a Festa de la Gent Gran que, com cada any, es converteix en un jorn entranyable i emocionant, on es posen de relleu aspectes com l'amistat, el respecte i la convivència.

Els homenatjats, familiars i amics es reuniren a les dotze del migdia en la celebració de la missa solemne a l'església parroquial, amenitzada pel cor parroquial i per la música del Quartet de Corda del Conservatori de Cervera.

Els homenatjats eren, com a matrimoni del poble que porta més anys casats, el Sr. Agustí Cinca i la Sra. Hermínia Cusculola. Els avis del poble, la Sra. Rosa Codina, la Sra. Maria Miralles i el Sr. Ricard Llordés. També van coincidir el mateix dia celebrant les noces d'or el Sr. Daniel Bescós i la Sra. Maria Puvia.

La festa va continuar amb un dinar de germanor al Casal de Gent Gran Verge del Pla, ple de gom a gom per a l'ocasió. Després del dinar es va fer lliurament de les respectives plaques als homenatjats, als quals se'ls hi van dedicar emotius parlaments.

El Quartet de Corda del Conservatori cerverí va cloure la jornada amb un concert al mateix Casal. Tots els actes foren presidits per l'alcaldessa de Sanaüja, Mª Rosa Castellà, la representant del departament de Benestar i Família, Vicky Castells, la Presidenta del Casal de Jubilats, Miracle Rius, Mn. Enric Bonet i tots els membres de la Junta. *M. Rosa Argerich Abellana*

FOTO: MARIA GARGANTÉ

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS
Prats Serrat

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Hostal de Pinós

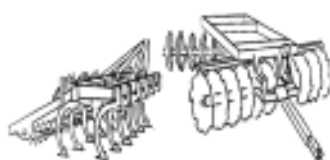
973 473 062

*Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós*

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/ Isidre Vilaró, 14 - 08280 CALAF (BCN) • Tel./Fax 93 868 04 28

CONSTRUCCIONS

J. Antoni Parra

C/ Vilàs, s/n • Tel. 973 47 60 78 • SANAÜJA

GROUP

FURAS

Furas, S.A. Cables & Cordsets

Avda. 23 de Gener, 1
Tel. 34.973.47.30.04-Fax: 34.973.47.33.49
e-mail: furas@furas.com - http://www.furas.com
25750 Torà (Lleida) - Spain

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Colomanda, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF

MASSOTERES VA ACOLLIR AMB ENTUSIASME EL CORRELENGUA

TEXT I FOTO: DANI VIDAL

Aquest ha estat el primer any que el poble se sumava a la iniciativa del Correllengua, una proposta popular per a la defensa i la promoció de la llengua catalana en tots els àmbits. L'impulsen la Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL) i Acció Cultural del País Valencià, i a cada població l'organitzen entitats locals provinents de diversos àmbits; en aquest cas van ser el Club de Futbol Sala Rural Massoteres-Sant Guim

Al matí es va organitzar una tirada popular de bitlles, amb 45 participants entre infants i adults.

A la tarda els Grallers dels Diables de Cervera Carranquers van fer una cercavila pels carrers del poble. Al finalitzar, el noi Pol Torradeflot va llegir d'una manera molt clara i concisa el Manifest infantil del Correllengua 2005, que fou un dels actes més aplaudits i destacats de la jornada. Posteriorment es va repartir coca i xocolata desfeta per a tothom.

Al local social, Ignasi Termes, membre de la CAL, va fer una xerrada de presentació d'aquesta iniciativa al ser el primer any que s'hi celebrava. Va quedar sorprès del nombre d'assistents malgrat tractar-se d'una població tan petita.

Fermí Manteca va ser l'encarregat de llegir el Manifest del Correllengua 2005 *"El nostre valencià, el català de tots"* (Enric Valor). El Fermí va transmetre a la perfecció el missatge del Manifest, que reclama que la llengua catalana sigui vehicle normal d'expressió a tot el territori, que no es retalli l'ús social ni s'ataqui la seva unitat.

També fou molt destacable la presentació que el mateix Fermí va fer de Josep M. Santesmasses, a qui va definir com un *"enamorat del territori i que aquest amor se li nota en allò que fa"*, en aquest cas el llibre *"Homes i llops"*.

El Josep Maria va parlar del procés que havia seguit en un recull d'informació sobre la presència del llop a la Segarra i com, a partir d'això, es va decidir a publicar el llibre que inclou la memòria històrica del llop a la comarca i, a més, vivències de la gent que forma part d'aquest territori.

En definitiva, una iniciativa prou reeixida que esperem que pugui tenir continuïtat en el futur.

de la Plana i l'Associació de Gent Gran Camp-real.

Les activitats del Correllengua van començar al setembre i van finalitzar el dia 5 de novembre a Perpinyà (Rosselló). Durant aquests mesos s'han organitzat uns 600 actes en més de 400 pobles, viles i ciutats dels Països Catalans.

El seu pas per Massoteres va ser el diumenge 9 d'octubre i va tenir una molt bona acollida entre els veïns.

MTM

ADVOCATS

Dret de família - mercantil - successions

Ens desplaçem on et vagi millor
93 869 98 20

JOAN MARGARIT, POETA DE SANAÜJA

TEXT I FOTOS:
MARIA GARGANTÉ LLANES

Joan Margarit i Consarnau és un dels poetes més importants de la literatura catalana contemporània -alguns el consideren el millor poeta català viu-. Va néixer a Sanaüja en plena guerra civil, l'any 1938.

Va marxar del poble quan encara era molt petit i hi ha tornat poques vegades. No obstant això, ressonàncies sanaüjenques apareixen sovint, de forma subtil, en la seva poesia: *"Vinyes de malvasia i macabeu / de les clares cançons que la meua àvia / em cantava al crepuscle, quan tornàvem / vora els horts del costat de la riera (...) / Lentament obro els ulls / a aquesta terra del passat: / horts sensuals de la riera fosca / vinyes eixutes als turons gebrats, / els camps de Sanaüja amb la fredor / dels primers raigs de sol (...)".* Fins i tot s'hi endevinen topònims del terme, força coneguts pels sanaüjencs: *"Ja és a pocs quilòmetres la guerra, / hi ha soldats travessant els camps de blat, / llençant les armes i fugint a França. / Tu, prenyada, esperes l'autobús, / de nit encara, allà a la carretera, / Costa del Renegat, sortint del poble".*

Lluny de Sanaüja i dels seus records d'infant, Margarit va dedicar-se professionalment a l'arquitectura, on la seva trajectòria ha estat ben reconeguda: és catedràtic de càlcul d'estructures a l'Escola Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya, membre de l'equip que va guanyar el concurs per a l'estadi i l'anell olímpic de Montjuïc i, juntament amb el seu soci, Carles Buxadé, ha estat l'artífex d'altres obres

Un dels poetes més importants de la literatura catalana contemporània

emblemàtiques, com la reconversió de l'antic vapor Aymerich en el Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa.

Precisament "Càlcul d'estructures" és el nom del seu últim llibre, que parteix de la convicció que mentre amb un càlcul matemàtic ben fet es pot fer aguantar una estructura qualsevol amb

el mínim de ferro i formigó possible, amb la poesia s'ha d'aconseguir dir el màxim de coses amb la menor quantitat de recursos expressius. També considera que s'han de fer bons càlculs per estructurar bé els sentiments, despellant-los d'ornaments *"perquè els adorns no resisteixen"*, i deixar-los només en l'essencial -defensa per damunt de tot que la poesia s'ha de poder entendre-.

I és que Margarit sempre ens parla amb una despüllada sinceritat i sense concessions dels seus sentiments, de la Joana -la filla discapacitada i morta fa pocs anys-, de la senectud: *"Així és com vaig entrant en la vellesa: / al principi no sembla haver-hi canvis, / com una barca que ha apagat els llums / i el motor en la nit, quan entra a port, / però que dins la fosca continua / rellicant en silenci per les aigües"*. D'aquesta manera, la seva trajectòria com a poeta es converteix en un reflex de la seva història personal, fusionant literatura i vida. Com diu J. Llavina: *"La seva poesia és de veu interior, d'una tonalitat reflexiva que furga en els records i medita sobre la fugacitat del temps, la mort, l'amor i els interrogants de l'existència"*.

Convidat per l'Ajuntament, va visitar Sanaüja a finals d'octubre, una discreta tarda de dimarts. Va passejar pel poble, va visitar l'església -i la vinya que havia estat de la seva família- i va obsequiar els que ens congregàrem al Casal de la Gent Gran amb un magnífic, per impecable i emotiu, recital dels seus propis poemes, que anava comentant breument. L'acompanyava un nét i va fer reiterades referències a la importància de mantenir el fil de la memòria -ell havia perdut recentment la seva mare, que era l'última persona de la seva família amb la que podia parlar de Sanaüja-.

Curiosament, el seu refugi, fora de la ciutat, ha estat el poble de Forés, l'inexpugnable sentinella de la Conca de Barberà, i que, no obstant, es troba a l'extrem oposat de Sanaüja al límit meridional de la Segarra històrica o natural. ¿Cercava una ombra d'aquesta terra primigènica del passat? Potser la clau la trobarem en el poema *Discurs del mètode* i, al cap i a la fi, es tancarà el cercle.

Discurs del mètode

***D'infant jo ja buscava les finestres
per fugir amb la mirada.***

***Des de llavors, quan entro en algun lloc
em fixo on és la porta i on he deixat l'abric.
Llibertat, per a mi, vol dir fugida.***

***El món és ple de portes,
i fins i tot el sexe n'és una d'emergència.
Però ja es van tancant: ben aviat,
per fugir, quedaran només aquelles
finestres de la infància.***

De bat a bat obertes per saltar.

Joan Margarit (Càlcul d'estructures)

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

**TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES**

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

**Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós**

Telèfon:

973 47 35 84

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORÀ - Tel. 973-473.155

GESTORIA

ASSEGURANCES

LABORAL - FISCAL

COMPTABILITATS

LLIBRERIA - PAPERERIA

GRAELLS

Sant Joan, 2 - Tel. 889 82 40

08280 CALAF

JAUME CULELL GRAU

PINTURA I DECORACIÓ

Tel. 973 473 573 Mòbil 658 89 16 43

TORÀ (Lleida)

Perruqueria
Ma. Elena

Perruqueria Home - Dona

C/ Orient, 6, 1er, 2a.
Telf. 973 47 32 91

TORÀ

FORMIGEST S.L.

CONSTRUCCIONS

Plaça del Vall, - 25750 TORÀ (Lleida)

QUEVIURES
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA

C/ VALL, 4

TEL. 973 473 006

TORÀ (LLEIDA)

assessoria
COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3 - 25750 TORÀ (Lleida)

tel. / fax 973 47 33 17

e-mail: cofisco@teleline.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
I GRASSES

ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

JORNADES EUROPEES DEL PATRIMONI A CASTELLFOLLIT

TEXT: JAUME CASAMITJANA
I MARIA MORROS

El dissabte 1 d'octubre, Castellfollit, un any més, va participar en la celebració de les Jornades Europees del Patrimoni amb visites guiades i un concert de Cant Coral al Priorat de Santa Maria.

El concert va ésser interpretat per la Coral de Sant Martí de Sesgueioles, dirigida per Teresa Escolà, acompanyada al piano per Maribel Sibila i actuant com a solista Maria Àngels Cribillers, i per la Coral Mare de Déu del Portal, dels Prats de Rei, dirigida per Jaume Casamitjana.

La Coral de Sant Martí de Sesgueioles va interpretar principalment música sacra composta per mossèn Valentí Miserachs, fill del poble (*Laudate Dominum, Kirye i Sanctus*), combinada amb cançons populars catalanes (*la Balanguera, Matí d'abril...*)

Per la seva banda, la Coral Mare de Déu del Portal, dels Prats de Rei, va oferir un concert amb un repertori variat que buscava combinar peces tradicionals catalanes (*la Maria de les trenes, Vinyes verdes*) amb obres d'autors clàssics, com ara Beethoven, Schumann o Verdi i els seus cors de Nabucco.

La coral pratenca tenia reservades dues agradables sorpreses per al final de la seva actuació. En primer lloc va oferir dues peces de l'oratori "*Nadal, el Pessebre Vivent dels Prats de Rei*" de Miserachs. Val a dir que el Pessebre Vivent dels Prats de Rei ja fa 33 anys que es representa i és l'únic pessebre de Catalunya i del món que compta amb música

composada expressament per acompanyar els diferents quadres. Mn. Miserachs, que és fill adoptiu dels Prats de Rei, va acceptar amb il·lusió l'encàrrec i el resultat que en va eixir fou un bellíssim oratori per a cors, orquestra, solista i cors infantils.

L'altra sorpresa va ser que, fora de repertori, interpretaren el *Cant del Poble*, peça poc coneguda però de gran bellesa musical i d'alt contingut de reivindicació catalanista, molt escaient en aquests dies de defensa del nou Estatut.

Finalment i pel mateix motiu reivindicatiu ambdues corals i el públic van entonar el *Cant dels Segadors*.

En acabar el concert i a l'atri de l'església es va oferir als concertistes i al públic una copa de cava acompanyada de coca i xocolata. En el decurs d'aquesta degustació, en Carles Llongueras va iniciar el cant del *Brindis* de Mozart que va ser corejat pels assistents.

FOTO: M. ROSA CARDONA

Al servei de la comarca
des de 1895
Tel·lèf. 938698019
Floristeria 938680301

ah

AGRIPLANT HUGUET
SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria
Planificació, construcció i conservació de jardins

CENTRE DE JARDINERIA
c/ Folguera s/n, Torà 43100
08260 CALAF

Tel·lèf. 699 63 35 20

Torà
Pl. de la Creu - Av. Solsona
25750 Torà
Tel. 973 47 34 10
Fax. 973 47 38 15
E-mail: oficina.4378@lacaixa.es

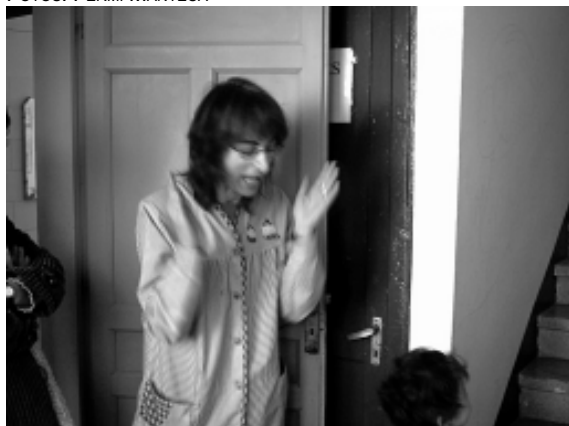
IVORRA, UNA ESCOLA QUE JA ÉS HISTÒRIA

De la mateixa manera que una escola dóna vida a una població perquè representa la continuació cultural i l'arrelament de les noves generacions, també és veritat que quan una escola tanca, un tros de poble es perd.

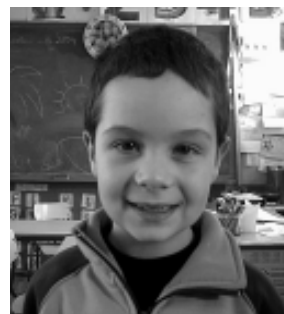
Ivorra ha perdut la seva escola després de molts anys impartint cultura i ensenyament als fills del poble. S'ha imposat, inexorable, la baixada demogràfica significativa que en els últims anys ha portat a què quedessin els dos últims alumnes. I amb dos alumnes, el departament d'Ensenyament no ha tingut més remei que decidir el tancament de l'històric centre docent.

FOTOS: FERMÍ MANTECA

Els últims alumnes que han quedat són els germans Genís i Anna Simon i la mestra que ha estat impartint les classes durant els últims anys i s'ha encarregat de tancar l'escola ha estat Montse Parés.

La tradició cultural d'ensenyament d'Ivorra ens porta al segle XVIII. Ja en 1785, el carlà d'Ivorra, Miquel de Tristany i de Perpinyà, dotà el benefici de Sant Antoni Abat (a Ca l'Isidre) amb l'obligació "*d'ensenyar de leher, escribir y las quatro reglas de Arithmetica y Doctrina a los naturales y habitantes en dicha Villa de Ivorra*". Les classes s'impartien a Ca l'Isidre i a Cal Nuix.

Més endavant, l'escola la trobem als baixos de l'edifici del Santuari de Santa Maria on acudien els nens d'Ivorra i els dels pobles de la rodalia, com ara Viver, Palouet o Vicfred.

En 1933, s'elabora un malaguanyat projecte per edificar dues escoles unitàries, una per als nens i una altra per a les nenes, ja que el cens escolar d'Ivorra (316 habitants) era de 35 nens i 25 nenes d'entre 6 i 14 anys. El projecte era fer les dues escoles al barri de la Mota, a la sortida del carrer del Forn cap a la Barceloneta. Finalment no va reeixir i no es va portar a terme el projecte. Amb tot, l'escola d'Ivorra, fins a la Guerra Civil, va tenir dues seus: els nens anaven a Santa Maria i les nenes, a l'edifici antic de l'ajuntament, on posteriorment hi va haver el teleclub.

Després de la guerra, l'ensenyament es va impartir únicament a l'antic ajuntament amb dues aules, ja que el cens de població infantil en edat escolar era de 55 alumnes en 1942.

No va ser fins al 1964 que es comença a proposar la construcció d'un nou edifici escolar, cosa que es va portar a terme en 1966 en el solar on antigament hi havia hagut el cementiri parroquial, a l'actual plaça Major del poble. El nou edifici constava dels baixos,

FOTOS: ARXIU REART

Dues generacions, la mateixa escola, trenta anys de diferència

que formaven l'única aula per impartir les classes, i el primer pis, habilitat com a habitatge del mestre o de la mestra. Aquesta nova escola, que ha perdurat fins ara, era suficient per al nombre d'alumnes que en 1965 era de 23 (15 nenes i 8 nens) i no hi havia ningú que anés a estudiar a fora.

L'escola d'Ivorra ha viscut totes les vicissituds pròpies de les diferents reformes educatives lligades a les polítiques que s'han anat succeint. Així, en 1990 entra a formar part de l'anomenada Zona Escolar Rural la Segarra, que unificava les escoles rurals de diversos municipis per tal de fer front al descens continuat de la demografia. Les escoles que formaven aquesta ZER eren Biosca, Sanaüja, Ivorra, Sant Ramon, les Pallargues i Ribera d'Ondara, les quals, ara ja sense Ivorra, continuen formant part d'aquesta unitat escolar de la Segarra.

Els alumnes d'Ivorra, cantant per Sant Jordi, en 1983

Foto: ARXIU REART

ENTREVISTA A PEP CRUZ

MONTSE TORNER

Pep Cruz, actor de teatre que encarna un dels personatges de la sèrie televisiva *Ventdelplà*, està casat amb Anna Rosa Cisquella, d'Ivorra, on passen les vacances a Cal Puigsatorra. L'entrevista té el caràcter entranyable d'una persona del país.

FOTO: MONTSE TORNER

Com es va introduir al món del teatre?

Vaig començar en un grup de teatre de Banyoles, el TEI, Teatre Experimental Independent, que es va dividir en dos grups. En un vaig començar dirigint i interpretant, al TEI de Sant Marçal. Vaig estar-hi setze anys, fèiem tant teatre com titelles. Les titelles encara duren avui dia: aquest any per les fires de Girona hem celebrat els 25 anys de presència. Aleshores, fèiem teatre als pobles i instituts, fins que vaig començar en una companyia amb el Flotats, per allà l'any 85, i després de quatre anys vaig començar a treballar amb Dagoll Dagom, al Centre Dramàtic, i amb altres companyies i dirigint també teatre amb grups com Vol Ras, combinant tant la interpretació com la direcció.

Vostè ha fet tant d'actor com de presentador en programes de televisió; què li agrada o li ha agradat més de fer?

La presentació ha estat alguna cosa esporàdica, perquè n'he presentat dos: un va tenir molt d'èxit, que era el *Moltes Gràcies*, i l'altre, que ja no recordo com es deia, va durar un estiu. A davant de tot el teatre. A mi m'agrada molt més la interpretació que no pas presentar un programa, això és evident.

Televisió o teatre?

Si haig de triar, tot i que aquestes coses les pregunten sovint, jo no faria una tria, són complementàries. El teatre dóna unes satisfaccions, és allà on s'aprèn, on s'està davant del públic, és una situació de risc. A la televisió paguen més, si alguna cosa surt malament és un "corten" i ho repeteixen... en canvi, el teatre és fer equilibri sense xarxa, és on jo crec que es forma un actor de debò: tècnica de veu, etc. A la televisió hi ha actors que colen, però a la que es posen a fer teatre no arriben. Són dos mons diferents i

complementaris.

Diuen que fer plorar és molt més fàcil que fer riure. Tenint en compte que vostè ha treballat com a humorista a "*Moltes gràcies*" i que ara interpreta el paper de dolent a "*Ventdelplà*", ens ho pot confirmar?

Sí, és evident, fer riure és més difícil: és un mecanisme molt més complicat on juga com has de dir el text, l'expressió del cos i la cara, les pauses que es fan, o sigui, els gags tenen un tempo determinat que si no el segueixes, mates el gag. Fer riure és molt més tècnic, però fer plorar, només que posis una música ben mona a sota ja ho tens més guanyat, i si la situació és més dramàtica ja comporta que el públic s'emocioni. En canvi fer riure, no. Comporta una sèrie

de tàctiques que si no es dominen és molt difícil.

A la sèrie *Ventdelplà* s'ha tractat el tema dels purins com si en el medi rural fos habitual violar algunes lleis de seguretat a les granges. Vostè que coneix aquest medi, què en pensa de la manera com s'ha tractat el tema a la sèrie?

Home, tu que ets de per aquí, no se t'acudeixi beure de la font de la Figuera, de la font de Santa Maria, de la font de la Vila... Però no només aquí, perquè això passa també a la plana de Vic, a l'Empordà... les aigües freàtiques, subterrànies, estan contaminades a tot Catalunya, i això no és perquè no compleixin les normes que estan establertes sinó perquè hi ha un excés; en els camps hi van a parar quantitats que són excessives i passa el que passa, és un problema que s'haurà de resoldre perquè no quedin contaminades totes les aigües que hi ha a Catalunya.

Com porta el fet d'interpretar un paper de pare i marit repressiu i estricte, ric i capaç de fer el que sigui per sortir-se amb la seva, és a dir, de fer de dolent?

M'agrada molt! És molt més divertit perquè té molts més conflictes, a més un dolent com aquest, que no ho és del tot, que també té els seus conflictes interns, dóna més possibilitats d'interpretació. Per altra banda, crec que està més pròxim al que és la naturalesa humana en general, és a dir, que ningú és absolutament bo ni dolent sinó que s'acosta més a la realitat del que és cadascun de nosaltres: tenim una part bona i una part fosca, un "*lado oscuro*"...

Això fa que el personatge sigui més humà, per això és més divertit d'interpretar, perquè és més real.

La gent reacciona en veure'l pel carrer i li recrimina coses?

De moment no m'han pegat ni m'han tirat rocs! Al revés, em feliciten per la interpretació perquè no és fàcil saber jugar aquestes dues cares d'una mateixa moneda i fer que sigui creïble, més aviat em trobo amb

gent que em felicita.

Es considera de poble o de ciutat?

Quan vaig néixer, Girona tenia 20.000 habitants, i sortia de casa i veia camps. A mi m'agrada molt la vida a les ciutats petites, trobo que el contacte humà és més directe. També té la seva banda negativa, i és que no pots fer res sense que no se n'assabenti tot el poble... L'anonimat d'una gran ciutat no existeix, però en cinc minuts pots estar passejant pel bosc o en un teatre. Girona és una ciutat ben comunicada, amb tres sales de teatre, cinema, 70.000 habitants, activitats...

Les ciutats grans són agobiants per viure-hi cada dia: no veus una pineda sinó que sempre estàs envoltat

FOTO: FERMÍ MANTECA

d'asfalt, fa més calor... però com ja he dit, tens una mena d'anonimat i tots els serveis que vulguis.

Per tant, viure en poble o en una ciutat té avantatges i inconvenients...

És com la persona humana, hi ha el cantó bo i el "*lado oscuro*".

Moltes gràcies!

Taller SANTI
SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

Pintors

C/. Escots, 6 Sanaüja Tel. 973 476 163

L' HEPATITIS B, ALGUNES COSES QUE CAL QUE EN CONEGUIS

Què és l'hepatitis B?

És una malaltia produïda per un virus que afecta exclusivament el fetge. La majoria dels infectats del virus de l'hepatitis B evolucionen cap a la curació, però un tant per cent dels casos no es curen i poden fer-se crònics (és a dir, que tindran sempre el virus dins del seu organisme) i poden patir malalties molt greus del fetge.

Com es pot prevenir l'hepatitis B?

El seu tractament és difícil; és per això que cal protegir-nos vacunant-nos. La vacuna anti-hepatitis B impedeix que es produeixi la infecció i, en conseqüència, la malaltia.

Com s'administra la vacuna?

La vacunació anti-hepatitis B requereix tres dosis. És molt eficaç i fàcil d'administrar. Es posa al braç amb agulles indolores, és completament inofensiva i no produeix efectes secundaris (febre, vòmits, etc.). El seu efecte protector és molt durador. El personal sanitari dels Equips de Salut Escolar procedirà a administrarla. No dubteu de preguntar el que considereu necessari en relació a aquest i altres temes sanitaris.

Com es pot contagiar una persona sana?

Quan la seva sang entra en contacte amb la sang d'una persona infectada pel virus de l'hepatitis B.

Les causes més freqüents de contagi

Les transfusions sanguínies (si una persona sana rep sang d'un donant infectat). Actualment això no és possible, ja que s'analitzen sistemàticament totes les donacions.

Les punxades amb xeringues que han estat utilitzades per persones infectades.

Les ferides, esgarrapades i d'altres lesions a la pell (quan la sang d'aquestes entra en contacte amb la sang d'una persona infectada).

El fet de compartir objectes d'higiene personal, com ara raspall de dents, maquinetes d'afaitar, tallaungles, etc. amb una persona infectada.

Fàbrica de làmpades - Torà
Tel. 973 468 100

Làmpades de
tots els estils
a preus
excepcionals

Horaris: matí de 2/4 de 9 a 2/4 de 2
tarda de 3 a 3/4 de 7
dissabte de 10 a 1

L'EQUILIBRI FÍSIC I MENTAL A TRAVÉS DE LA RELAXACIÓ

CARME BARBERÀ NAVARRA, EDUCADORA SOCIAL
CENTRE DE DIA DE SALUT MENTAL DE TÀRREGA

Donat el ritme tan accelerat de la societat actual, la competitivitat, les exigències del món laboral, etc., tots, en un moment de les nostres vides, podem patir un trastorn en el nostre equilibri mental, ja sigui estrès, ansietat, etc.

Així doncs, hem de buscar mitjans per poder controlar aquestes situacions. Tots hem sentit parlar que l'exercici físic en general ens reporta uns beneficis per a la nostra salut (caminar, pujar escales, passejar en bici... són maneres de mantenir l'activitat física, que tots podem compaginar amb la nostra activitat diària).

Dins d'aquest exercici físic, la relaxació ens pot ajudar a millorar tant l'aspecte físic com el psicològic, perquè el cap està unit al cos.

La relaxació és un estat de consciència, que pot ser definit també com un estat del cos on els músculs estan en repòs. És la millor forma d'alliberar la tensió nerviosa que ens produeix el dia a dia.

En la pràctica de la relaxació, hi ha dos factors molt importants: l'ambient físic i la vestimenta.

Buscarem un espai tranquil, lliure de sorolls que ens puguin molestar, la temperatura adequada de la sala serà de 22° a 25°, amb poca llum i hi posarem música tranquil·la (música clàssica o de relaxació). Necessitarem una matalasset, una catifa o també ens servirà una manta o tovallola gruixuda per poder estirar-nos a terra. La roba ha de ser còmoda i ampla, que no ens oprimeixi, ja que ens dificultaria la circulació.

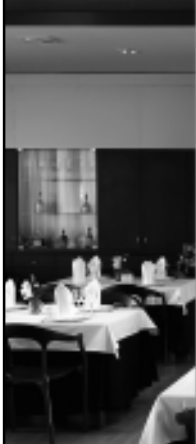
Els següents consells es basen en una relaxació progressiva.

El primer pas és que ens anem relaxant durant uns minuts a través d'una respiració lenta i pausada.

Un cop hem fet la primera etapa, comencem la relaxació de la cara (el front, les celles, els ulls, el nas, la llengua). Així successivament amb totes les parts del cos, començant per la cara i acabant pels peus. Anirem tensant i relaxant cada part del cos.

BENEFICIS DE LA RELAXACIÓ

- **Aprenem a controlar-nos i a augmentar la nostra confiança.**
- **Aconseguirem suficient energia per a reaccionar davant situacions d'estrès i nerviosisme.**
- **Controlarem els nivells d'ansietat.**
- **Millorarem la nostra capacitat de concentració.**
- **Aconseguirem major equilibri entre cos i ment.**
- **Previndrem i alleujarem problemes d'insomni. (Agafarem el son amb més facilitat).**
- **Augmentarem el nivell de consciència.**

gran SOL
RESTAURANT
especialitzats en banquets

www.restaurantgransol.com
Carretera de Manresa, 100
25280 Salsomà (Lleida)
973 48 10 00

Argerich
Plaça de la Creu, 13 - Tel. 47 31 79 - TORÀ

TALLERS *Art*
Gargantè

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

Josep Viladrich

Pintura i Decoració

Carrer Occident - Tel. 973 473 455 - TORÀ

- Fred industrial i comercial
- Instal·lacions
- Manteniment i reparacions
- Instal·lacions d'aire condicionat
- Rètols lluminosos

**GAR
FRED**
c. de b.

C/ Convent, 12
25750 TORÀ

Tel. i Fax. 973 473 387

Gimnàs
TORÀ

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

iberCaja

Al seu servei

Plaça La Creu, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 32 27

"cal xandri"

RESTAURANT
BAR
PASTISSERIA
LOTTO 400
SERVIS DE PLATJA
LIBRERIA
TALLER

Sant Jaume, 33
tel. 938698168
08280 CALAF

EXCAVACIONS DUOCASTELLA, S.L.

CASTELLTALLAT - Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163
08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Restaurant Cal Borres

Plaça Major nº 1

Biosca (tel. 973473632)

Menú de dilluns a divendres

Cap de setmana carta

Dimecres, descans setmanal

ESCOLTAR, ORIENTAR, CONFIAR

MONTSE MIQUEL ANDREU
PEDAGOGA

Tots els pares i educadors ens plantegem en algun moment si ho estem fent bé. Si ens ho qüestionem, vol dir que tenim dins nostre una preocupació perquè aquesta tasca que estem fent tingui els seus fruits en un futur, però també en el dia a dia que palpem constantment.

Ara bé, no estem sols ni és tan senzill com pugui semblar. Les persones som éssers amb sentiments, més o menys estables; a voltes anem atrafegats; sovint ens sentim estressats i anguiats; vivim en una societat cada dia més despersonalitzada i globalitzada.

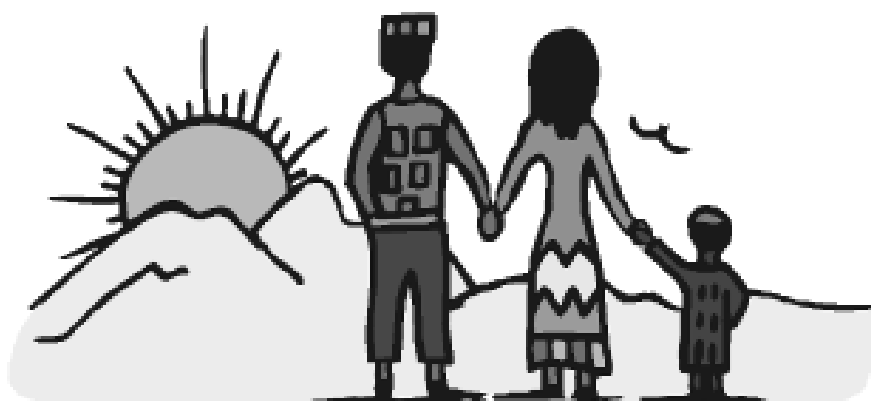
Tots nosaltres, i més encara pares i educadors, som responsables de l'educació dels nostres fills dins d'una societat que ens exigeix adaptar-nos contínuament als canvis.

És per això que educar no vol dir ajudar el nen a superar una carrera d'obstacles ni fer-li tot llis per a què no es peli el nas. Educar vol dir donar al nen els recursos suficients i, per tant, la capacitat d'adaptació per poder moure's dins d'un entorn social cada dia més complex.

Així doncs, els adults hem de satisfer les necessitats bàsiques d'afecte, seguretat i reconeixement personals. L'amor i l'aprovació de l'adult creen el marc de seguretat i confiança per al desenvolupament de l'autonomia personal. Quan ens mostrem sempre coherents i conseqüents en les nostres decisions, estem posant les bases per a una bona entesa amb els nostres fills. En cas contrari, provoquem

desorientació, inestabilitat emocional i desconfiança.

Una bona relació afectiva facilita que el nen expressi lliurement quines són les seves preferències, les seves pors, les seves preocupacions, els seus dubtes... i així poder-li donar una sèrie de pautes que

també l'ajudaran a madurar en la presa de decisions. Les gratificacions afectives afavoreixen, en el nen, les actituds de cooperació cap als adults i l'orienten cap a l'equilibri entre l'autonomia i les limitacions.

L'autonomia contribueix al desenvolupament de la personalitat i a l'esperit de solidaritat. Podem dir que és un pas intermedi entre l'aprenentatge i la responsabilitat. Si el nen és autònom, és molt possible que també sigui responsable. D'altra banda, el nivell d'autonomia del nen repercuteix en la seva estabilitat emocional, factor important a l'hora d'estudiar i d'assimilar els aprenentatges escolars.

És aquí on els adults hem de mantenir una resposta emocional estable, ferma i serena. Si demostrem confiança en allò que ens proposem, segur que ho aconseguirem.

Montse Miquel Andreu,
pedagoga

un cop de mà
suport pedagògic

Reforç especialitzat de tots els aprenentatges

Plaça de la Plana, 2 Baixos
25210 - Guissona
Tel. 973.551.692

LA JORNADA D'UN PAGÈS

JOSEP JOUNOU RIBA

Tenim un gall al corral
que cada dia al dematí
arma un gran sagramental
i és impossible dormir.

Pots tenir per ben sabut,
rediantre de gallot,
que si t'agafo pel ganyot
en endavant seràs gall mut.

M'aixeco i cuido el bestiar,
després engego el tractor
i me'n vaig a treballar
que ara hi ha bona saó.

Arriba l'hora d'esmorzar
i trec la bóta i l'entrepà,
renoi quin pa i quin pernil!
i quin vi que fa el Canot!
Si no fos aquell moscot
que no em deixa el nas tranquil...

Au, tornem-hi que no ha estat res,
llaurarem una altra estona
que la lluna ara és bona
i la terra queda bé.

Solc enllà i solc ençà
com que em vaga de pensar
mentalment vaig calculant
quants diners he d'esmerçar
per tal de tirar endavant
aquesta sembrada que ve.

Ui! Això no pot pas ser,
m'he quedat garratibat,
doncs comptat un poc per alt
puja un seriós dineral
vaja, tot un disbarat.
I si em gasto tants diners
i després no cullo res?

Oh caram! Ja m'ho semblava
que la panxa se'm queixava.
Cordons el temps com vola,
me'n vaig a casa de pressa
a veure la mestressa
què ha posat a la cassola.

Carai quin bon guisat
que ha cuinat la dona,
és gairebé un pecat
menjar cosa tan bona.

I després d'haver dinat
vaig a la planta del serrat
a batre uns quants ametllerets
per poder fer panellets.
I plego un cabàs d'aglans
per donar-les als porquets
que si així es van fent grans
prou que fan més bons fuets.

Aviat serà posta de sol,
el dia ja s'ha escurçat molt,
carrego el sac i el bastó,
el cabàs i la borrasa
a la pala del tractor
i marxo cap a casa.

Dono menjar a les bestioletes
i munyo les cabretes
per demà fer-ne un mató
que a fe que n'és de bo.

El dia es va apagant,
m'assec vora del foc
la llenya va cremant
consumint-se a poc a poc.

Hi escalivo una arengada,
hi faig una torrada
que la frego ben bé d'alls,
i omplo un bon porró de vi
que a més de fer delir
tot això mata els badalls.

Després remata el dia,
un dia qualsevol,
fent un xic de poesia
un simple camperol.
Peso figues de debò
i me'n vaig a aclucar l'ull,
bona nit que Déu nos do
i fins que aquell beneit de gall
torni amb grans escarafalls
a assajar la cançó.

UNA FOTO PER A RECORDAR

La foto és feta a Claret, per la festa major de l'any 1977.

Com que hi havia molt jovent, tant de Claret com dels pobles veïns, vam organitzar un partit de futbol ben original. Els jugadors anaven en parelles, lligats del braç, inclòs els porters.

El camp es va improvisar a l'era de cal Fusté de Claret. Hi va assistir nombrós públic per seguir l'aconteixement tan poc normal de veure.

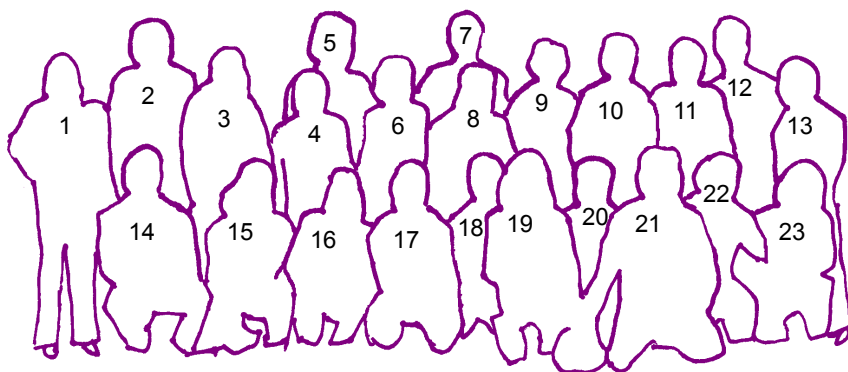
Els jugadors no teníem pas gaire idea de les normes d'aquest esport i jugàvem amb l'únic objectiu de córrer darrere la pilota amb l'afany de ficar-la a por-

ta. El més important que teníem era joventut i ganes de passar-ho bé.

Una proposta que faria al món d'avui en dia és que, sempre faltat de recursos i d'idees noves per recollir diners per alguna obra benèfica, un espectacle d'aquestes característiques podria ser millor que la plega de la bandereta.

Una anècdota per recordar: quatre d'aquestes parelles van decidir continuar el partit durant la resta de la seva vida, amb un símbol molt més estret que un senzill cordill lligat al braç: el matrimoni.

Ramon Palou

1.- Montse Cardona (Ardèvol) 2.- Alfons Cots (mas Castellanes) 3.- Bernardina Guals (mas Busquets) 4.- Josep Manau (Claret) 5.- Marius Miramunt (Ardèvol) 6.- Dolors Manau (Claret) 7.- Mossèn Urbici (Ardèvol) 8.- Mari Angels Miramunt (Claret) 9.- Pere Closa (mas la Pera) 10.- Rosa Maria Santamaria (Torà) 11.- Josep Querol (Torà) 12.- Celi Vila (Torà) 13.- Neus Miramunt (Claret) 14.- Joan Closa (mas la Pera) 15.- Rosa Martínez (Torà) 16.- Ramona Lavaquiol (Torà) 17.- Ramon Rossell (Torà) 18.- Leonor Vendrells (mas Vendrells) 19.- Mercè Valls (Torà) 20.- Xavier Manau (Claret) 21.- Jaume Vendrells (mas Vendrells) 22.- Ramon Palou (Ardèvol) 23.- Rosa Manau (Claret)

DE PRADES A CASTELLTALLAT, PER CONÈIXER ELS VEÏNS

TEXT I FOTOS: M. ALBA PUIGPELAT
ASSOCIACIÓ CULTURAL DE PRADES

El diumenge 6 de novembre va tenir lloc la caminada Prades - Castelltallat organitzada per l'Associació Cultural de Prades. L'objectiu d'aquesta activitat, iniciada l'any passat, és, a banda de caminar, reforçar els llaços de veïnatge amb els pobles del nostre entorn i potenciar l'interès per conèixer-los. Per aquest motiu, i perquè sovint d'allò que ens és proper en sabem menys del que ens sembla, l'activitat inclou una visita guiada amb la col·laboració de veïns del poble o indret visitat.

En aquesta ocasió el guia fou el Joan Muns de Cal Prat Barrina de Castelltallat que, amb el saber fer i l'amabilitat que el caracteritzen, ens va explicar la història i els projectes del conjunt monumental de l'església de Sant Miquel de Castelltallat, les ruïnes del castell i l'observatori astronòmic.

Una trentena de persones vàrem sortir de Prades, en companyia de l'habitual fresca i boira matineria, cap al camí de Ratera que s'enfila suaument per l'obaga de Prades fins el cap de la carena. Fent camí, i mentre anàvem deixant la boira mandrosa a les fondalades, vàrem gaudir de les esplèndides panoràmiques que ens mostra la cara nord de la Serra del Pal. Arribats a la Creu Grossa, al cim de la serra, i seguint la carretera asfaltada, arribàrem a Castelltallat.

Al cap del turó de Castelltallat, mentre gaudíem del merescut esmorzar a les escales de la rectoria de l'església de Sant Miquel, es mostrava davant nostre l'espectacular vista panoràmica que abraça des de Sant Llorenç del Munt fins a Montserrat i l'altiplà de ponent. En un segon pla, Collbaix i Manresa.

Després visitàrem l'església de Sant Miquel, documentada el 1031 i curosament restaurada, les ruïnes del castell "talaiat" del segle X (d'on prové el nom de Castelltallat) i l'observatori astronòmic que s'ha bastit al seu costat.

Per tornar a Prades vam seguir la carena de la Serra del Pal, acompanyats pel paisatge de la seva cara sud, presidit pel castell de Boixadors. L'alçada de la serra, que assoleix 936 m al Tossal de Governa, anava minvant a poc a poc i contemplàvem com es fonia amb l'altiplà de la Segarra.

L' E.I.N. DEL LLOBREGÓS, UN ESPAI PROTEGIT

Dins el marc de la Setmana de la Ciència, el Centre Municipal de Cultura de Cervera va organitzar el dia 5 de novembre un recorregut a peu per la guixera a l'entorn de Puig-Arner (Sanaüja) per a donar a conèixer aquesta zona del Llobregós, declarada Espai d'Interès Natural (EIN) l'any 1992 per la Generalitat de Catalunya.

Aquesta zona protegida de 1.190 ha conté una de les guixeres més característiques de la Depressió Central Catalana i també una de les més ben conservades.

Josep Maria Santesmasses, autor del llibre "*Homes i Llops*" i responsable de la web "www.llobregos.net", va guiar la visita, que va iniciar amb una acurada explicació sobre els orígens d'aquesta formació geològica peculiar del Llobregós.

Per la seva banda, Mònica Casanovas i Carme Martinell, biòlogues de l'Institut Botànic de Barcelona, van destacar l'elevat interès natural de la zona ocupada per la guixera, un espai d'uns trets singulars pel poblament vegetal que hi apareix, hàbitat que ha estat considerat prioritari per la UE atenent la seva biodiversitat.

Actualment ambdues biòlogues participen en un projecte anomenat Genmedoc que té per objectiu la conservació i la creació d'una xarxa de bancs de germoplasma, centres on es guarda material genètic de plantes per a la seva conservació (llavors, pol·len, teixits, espores o DNA). La guixera del Calvari de Torà i la zona de l'EIN són alguns dels punts de recol·lecció i estudi.

TEXT I FOTOS: XAVIER SUNYER

SECRETS DE L'HIVERN

Fred, gel, boira, neu, fum a les xemeneies i olor a alzina cremada són trets característics de l'hivern als pobles i masos de la Vall del Llobregós. Entre el 21 i el 22 de desembre arriba el solstici que marca l'inici de l'hivern: l'eix de la terra es troba al màxim d'inclinació i l'hemisferi nord es troba més lluny del Sol que en cap altra època de l'any.

Els animals i les plantes adopten estratègies per a la supervivència en aquestes condicions adverses, on el fred és el principal protagonista. Tothom coneix que molts arbres i arbustos s'enfronten a l'hivern despullant-se de les fulles per evitar que el fred els provoqui danys mentre no fotosintetitzen. Altres plantes opten per escapar-se de l'hivern amb solucions més dràstiques com ara deixar morir la part aèria o formant tubercles, bulbs o altres òrgans que, a sota terra, entre la fullaraca o sota la neu, toleren millor les condicions ambientals de l'època. Aquesta fugida és deguda a què determinats òrgans de les plantes tenen una sensibilitat al fred molt marcada, per exemple les llavors en procés de germinació i les flors molt afectades per les gelades

tardanes de primavera o matineres de tardor. Altres plantes pateixen veritables trastorns fisiològics i químics que els permeten resistir al fred sense que s'observin aparentment canvis externs.

Els animals tenen un doble enemic a l'hivern: les baixes temperatures i l'escassetat de nutrients. És per això que moltes aus i ratpenats opten per evitar-ho migrant a les zones més càlides del sud.

Els mamífers i les aus han desenvolupat la capacitat de mantenir la temperatura corporal estable, fet que els permet suportar variacions de temperatura sempre i quan tinguin aliment i s'hagin pogut proveir de reserves de greix o disposin de pelatge o caus i amagatalls per als aliments. Altres han après a hivernar

o refugiar-se i disminuir la temperatura corporal per gastar el mínim de reserves d'energia; aquest és el cas dels amfibis i rèptils que no disposen de mecanismes de regulació de la temperatura i és per això que s'arreceren del fred entre les pedres, en forats d'arbres o sota terra.

Per als bons observadors de la natura l'hivern és un bon aliat: amb un bon esmorzar, unes botes i un abric no passarem ni gana ni fred i podrem aprofitar per seguir l'activitat animal. La neu i el terra gelat, convertit en fang per l'acció de la calor del migdia, són les millors trampes de petjades d'animals: per la forma i la distribució de les petjades podrem imaginar una llebre saltant, un esquirol aturat o una guineu jugant. Si no teniu sort sempre podreu contemplar la vermillor dels fruits del boix mascle o les espectaculars imatges d'una font o un riu glaçat.

Petjades d'esquirol

Petjades de llebre

Dites de la padrina:

"L'hivern dóna les cartes i la primavera fa el joc"

"El sol a l'hivern, emmandrat, es lleva tard i s'acotxa aviat"

"Si l'hivern és molt regat, ven-te l'oli i guarda el blat"

"Oreneta arribada, hivernada acabada"

Curiositats entorn de l'hivern:

Sabíeu que hi ha plantes que fabriquen substàncies anticongelants per evitar que es formi gel en el seu interior?

Sabíeu que moltes espècies de plantes necessiten el fred per a continuar el seu cicle vital? Les rosàcies depenen del fred hivernal per a desenvolupar-se ja que les seves llavors necessiten períodes de molta humitat i baixa temperatura per germinar, i altres vegetals com els cereals d'hivern precisen d'un número d'hores de fred determinades per a florir.

EL PATRIMONI GÒTIC EN PERILL

MARIA GARGANTÉ I LLANES

FOTOS: XAVIER SUNYER

SANT MARTÍ DE LLANERA

Sant Martí de Llanera va molt més enllà de ser una esglesiola vinculada a una més de les fortificacions medievals que s'extenen com una xarxa pel territori fronterer del Llobregós: tot el conjunt de Llanera -castell i església- foren reedificats al segle XVI, un cop ben allunyat el perill sarraí, sense escatimar esforços en la seva relaxada sump-tuositat. Així doncs, l'església dedicada al sant bisbe de Tours constitueix un exemple insòlit -per la recòndita bellesa del seu enclavament- d'aquest últim gòtic que, senyorívol, es manifestà amb força per tot el Llobregós, des de Sanaüja fins a Calaf, passant per Torà, Palouet o Pinós.

D'una sola nau de proporcions esveltes, el temple es cobreix amb volta de creueria pròpia de l'estil i amb característiques de l'època, com els remats en forma de permòdol o cul de llàntia que contenen els emblemes heràldics dels Vilaró -alguns dels quals apareixen avui destrossats- repicats de forma deliberada. D'aquesta manera, aquest espai presenta una buidor i una

atmòsfera d'encanteri, mentre a l'exterior el robust campanar sembla agonitzar recordant -com l'homònim campanar de Sant Martí del Canigó que cantava Verdaguer- l'esplendor d'un temps ja remot -no obstant se'n conserven diversos testimonis, com el retaule renaixentista del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, o bé el fastuós retaule barroc que avui presideix la moderna església de Perecamps-.

Ens queixem moltes vegades de la destrucció del patrimoni artístic ocasionada per fets violents extraordinaris, com les conteses bèl·liques -la guerra civil espanyola en seria el precedent més immediat- Però què passa quan aquesta destrucció (o el camí cap a la destrucció) s'origina des de la desídia i l'abandonament, amb el vandalisme com a conseqüència afegida?

Tant de bo el campanar de Sant Martí, avui sense cap interlocutor -al text verdaguerià, el campanar de Sant Martí del Canigó dialogava amb el campanar de Sant Miquel de Cuixà-, trobi ben aviat qui posi remei als seus planys.

FOTSO:MARIA GARGANTÉ

SANT JAUME DE SALLENT

La petita església de Sant Jaume de Sallent, situada al municipi de Pinell de Solsonès, limítrof amb el terme de Sanaüja, s'aixeca sota l'esguard de l'encara més antic castell de Sallent, que amb la torre esbotzada constitueix un record altiu de quan era cap de la baronia del mateix nom.

La dedicació de l'església a Sant Jaume ha donat peu a més d'una llegenda, que relaciona una suposada petjada del cavall d'aquest sant que encara es conservaria en una roca propera. Sant Jaume de Sallent, doncs, se'ns presenta avui com un petit temple gòtic, de dimensions força reduïdes, de manera que no precisava la complicació de la volta de creueria i el sistema de coberta es resolgué amb una senzilla volta apuntada. La façana està articulada per un petit campanar d'espadaña, una rosassa de fi calat i un portal adovellat amb l'emblema heràldic que ens recorda el patrocini nobiliari d'aquesta construcció.

Actualment, el culte esporàdic al nucli de Sallent es duu a terme a la capella neogòtica que va bastir-se ara fa uns cent anys, adossada al magnífic casal del segle XVII -que devia esdevenir la residència senyorial un cop desapareguda la funció defensiva del castell medieval-.

Mentrestant, potser ningú recorda que la petita i oblidada església "de baix", avui tan malmesa, havia contingut una de les imatges de la Verge amb el Nen més belles i elegants del nostre país, tal i com s'afirma al catàleg del Museu Nacional d'Art de Catalunya, on es conserva com una de les peces estrella de la col·lecció d'art gòtic del museu.

És una veritable llàstima, doncs, que l'edifici que acollia, com un joier, aquesta peça meravellosa del gòtic internacional, de la segona meitat del segle XIV, es vegi tan seriosament amenaçat per la ruïna, que ja ha començat a manifestar-se, de forma implacable, en alguns indrets del temple.

SENDERISME

SENDER DE GRAN RECORREGUT AL LLOBREGÓS

L'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà (APACT) està portant a terme la senyalització d'un sender de gran recorregut d'una distància de 65 quilòmetres, que afectarà cinc municipis del Llobregós, en concret Torà, Pinós, Ivorra, Massoteres i Biosca.

Aquesta iniciativa s'està duent a terme conjuntament amb el Consell Comarcal de la Segarra, que ha tramitat i aconseguit una subvenció per a 9 indicadors de senyalització verticals, cadascun dels quals tindrà imprès el recorregut del sender i s'hi destacaran els llocs de més interès.

Aquest sender respon a la petició feta a l'APACT per professionals de la restauració i allotjaments rurals de la zona, que veuen en el senderisme una nova modalitat de lleure i una manera de satisfer l'oci dels seus clients.

Esperem que aquest sender sigui beneficiós per al creixent turisme d'interior i que contribueixi a divulgar el coneixement de les característiques físiques, naturals i culturals del Llobregós i així assegurar-ne la seva integritat i conservació.

El sender se senyalitzarà amb marques de pintura segons la tipologia i les normes establertes pel Comitè Català dels Senders de la FEEC.

L'APACT assumeix la senyalització de les marques de pintura de tot el camí, encreuaments i bifurcacions, així com el seu manteniment i conservació. Aquesta entitat també té previst editar una topo-guida del recorregut.

Es preveu que el sender estarà operatiu i degudament senyalitzat en la primavera de l'any 2006.

EL RECORREGUT

TEXT: TONI PADULLÉS
FOTOS: XAVIER SUNYER

El sender és molt agradable, alternant boscos, rieres i camps de conreu, així com una gran quantitat de patrimoni arquitectònic. A grans trets, podem diferenciar dues grans zones delimitades per les serres de l'Aguda i Pinós. Al nord trobem un medi típicament Solsonès, on predominen les obagues de bosc de pi i roure, que s'alternen amb camps de conreu. És la part més humida i on es concentren la major part de masies, camins i fonts.

Al sud d'aquestes serres el paisatge és típicament segarrenc. La plana del riu Llobregós, zona de conreu de blat i ordi, dóna pas a les guixeres dels altiplans d'Ivorra, Palouet i Biosca.

En un futur proper l'oferta de recorreguts a peu també s'ampliarà al municipi de Sanaüja. A aquest efecte, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat ha concedit una subvenció de 18.000 euros destinats a la senyalització dels accessos a l'Espai d'Interès Natural de la Vall del riu Llobregós.

Ruta projectada

Inici a Torà, avenc d'Enconills, Ivorra, mas Mundons, capella de Sant Pere dels Empalous o dels Murinyols, Palouet, mas Bon Pas, Biosca, mas La Condal, mas Socarrats, mas Comabella, Clot dels Nens Xics, Santa Maria de Vallferosa, mas Clavells, torre de Vallferosa, mas Miralles, castell de Llanera, mas Soldevila, Ardèvol, mas Monconill, mas Auguers, mas Castellanes, mas Peçarrodona, mas Petxa, Claret, mas Figuerola, mas Can Garriga, horta de les Merites, Torà.

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÜJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau n° 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA I TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil n° 1, 2on, 4º edifici Molí. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÜJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

CAMPAMENTS CIVILS PER LA PAU A CHIAPAS, MÈXIC

Un viatge de suport
i solidaritat amb la
rebel·lió zapatista

TEXT I FOTOS: MARC BADIA,
RAMON PORTA I IVAN SOLÉ

L'estiu passat, tres nois i dues noies de Torà van emprendre un viatge cap el sud-est mexicà. Són moltes les vivències compartides amb la gent indígena i mestissa. Van fer un llarg recorregut per les comunitats vivint la seva realitat, la seva organització, la seva lluita i dignitat. Després d'un llarg procés d'aprenentatge, uns tallers preparatius i una bona retrospectiva històrica, entesa abans de marxar, van emprendre unes vacances "quelcom diferents". I des d'aquí, des de la seva tornada, expliquen breument la situació a Chiapas. Ells mateixos posen de manifest que ha estat un viatge molt gratificant i aconsellable, no solament per visitar un territori tan impressionant com idíl·lic, sinó per conèixer l'amable cultura indígena chiapaneca, tot un món per escoltar.

Els campaments civils per la pau a Chiapas són un espai creat per les comunitats indígenes en resistència, on els Observadors Internacionals hi passen temporades. Els campaments es creen a petició de les pròpies comunitats indígenes que demanen la presència d'internacionals per fer de testimoni de la situació que es viu en la zona de conflicte, així com de les violacions dels drets humans que es produeixen per part de la policia, l'exèrcit, paramilitars, etc. La nostra presència contribueix a què les comunitats estiguin més segures, així es redueix la possibilitat de ser desallotjats i/o atacats pel poder mexicà, per exemple. Així doncs, els observadors internacionals fan el que podríem anomenar "d'escut humà".

És important entendre els campaments civils per la pau com un acte de solidaritat a més de tenir la possibilitat de conèixer la gent i el territori indígena. És una manera molt enriquidora d'aprofundir en una realitat de primera mà, per així ser capaç de palpar l'organització d'una gent represaliada i ignorada pel seu

propi país. I veure, a nivell global, com un món neolliberal margina i exclou cada vegada més la població indígena i com, de mica en mica, esborra els seus costums, la seva cultura i el seu tipus de vida.

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

www.casamagi.com
cosco@viladetora.net

*és ben trist néixer "locl"
maleeixco el destí
que m'ha fer tan fastigós,
tan lleig, tan somno i "garri",
però sobretot, tan gustós.*

J. Vilagran 1991

QUATRE GENERACIONS AL SERVEI DEL CLIENT

Plaça de la Creu, 7 - Tel. 973 473 051 - 25750 TORÀ (16094)

Breu història de la rebel·lió Zapatista actual

L'aixecament Zapatista el gener del 1994 sota el crit de "Basta ya!" a Chiapas (Mèxic) va coincidir amb la signatura del Tractat de Lliure Comerç per part de l'estat Mexicà i va posar sobre la taula de l'escenari mundial tota una sèrie de plantejaments i criteris, que són un referent per als exclosos del món globalitzat. Han vist en la lluita de les comunitats indígenes en resistència una esperança de canvi, unes noves formes de fer política, creïbles, útils i capaces de crear expectatives per als que mai van comptar, els sense veu, tant en els pobles indis com en totes aquelles persones que pensem que hi ha altres maneres d'entendre el món.

Així s'explica que la rebel·lió Zapatista generés tanta simpatia en països i persones tan diferents, no tan

sols per les condicions d'extrema pobresa i oblit en què es troben les comunitats sinó fonamentalment per la seva resposta a aquesta situació.

Els intents de diàleg entre totes les organitzacions, persones, especialistes i pobles indis van confluïr en la proposta firmada per l'Exèrcit Zapatista i el govern federal mexicà el febrer del 96, anomenada "Los Acuerdos de San Andrés". Aquest acord

de mínims tancava el mur de silenci i permetia un pacte perquè es reconegués la seva autonomia de fet i de dret passant a ser acceptats com a mexicans i, a la vegada, com a diferents.

Però el govern mexicà no va reconèixer "Los acuerdos de San Andrés" en la forma com s'havien pactat i per això s'organitzen diferents accions, com ara la "Marcha por la dignidad Indígena" o la "Marcha del Color de la Tierra" que va suposar una de les mobilitzacions més grans en la història de Mèxic.

El govern ha ignorat l'esperit d'aquells acords i l'aprovació d'una reforma constitucional descafeïnada va ser rebutjada pels zapatistes i la majoria de la societat civil mexicana i internacional que recolzava la reforma prevista. Així es tancava un cicle llarg, esperançador i dolorós i la majoria de pobles indígenes es va sentir una vegada més ignorada i traïda per la classe política.

Actualment, els diferents municipis autònoms s'organitzen paral·lelament mitjançant el que ells anomenen "Las Juntas del Buen Gobierno" per tal d'exercir l'autonomia, d'equilibrar el desenvolupament entre les diferents comunitats, de ser l'interlocutor amb la societat civil nacional i internacional i de resoldre els conflictes entre indígenes no zapatistes i comunitats.

Així neix una nova forma d'organització i les comunitats zapatistes demostren que és possible una altra manera de governar i governar-se perquè el que mani "mani obeint". Compleixen 10 anys de lluita i 20 d'existència més forts que mai i segueixen construint i encaminant la seva autonomia amb el recolzament de la societat civil nacional i internacional.

*Us agraïeix la
vostre companyia.*

Fins aviat.

Plaça d'Hostal, 1
Telèfon 973 47 30 00
25750 Torà (Segarra)

EL VENTILADOR

No fa gaire es va celebrar el Dia Mundial d'Internet, una jornada per donar importància a la xarxa i al paper que juga en un món cada vegada més intercomunicat i més global. Aquí al Llobregós només en vam sentir parlar.

Situats com estem al cor ben bé de Catalunya, sembla mentida que estiguem tan mal comunicats. Malgrat que tots els governs s'omplen la boca amb els programes de fer arribar les connexions a Internet a tot arreu, les línies ADSL no ens arriben i, el que és pitjor, no sabem si arribaran mai. Les connexions a Internet les hem de fer per la línia RTB, amb una velocitat de transmissió de dades d'una dècima part de la més lenta de la banda ampla. Sembla que el cablejat de fibra òptica, que ens ve de Cervera, està aturat a Sant Ramon i a Ivorra des de fa més d'un any i ni Telefònica (responsable d'aquesta infraestructura) ni ningú és capaç de desllorigar el problema.

Per altra banda, la Generalitat ja fa temps que va contractar dues empreses per donar cobertura de banda ampla, via ones, a tot el territori català. Una de les empreses, Flaix10, ja ha plegat sense complir el contracte i l'altra, Iberbanda, no acaba de cobrir els seus objectius de donar un bon servei a tota la població. No sabem si la Generalitat els farà complir el contracte o ja els està bé com estem. Tampoc no sabem si els nostres Ajuntaments estan al *lloro* i pressionen el que han de pressionar per tal de dotar els nostres pobles

Transports **MOLINS**

Serveis:
PLOMA - PALETITZAT - BOLQUET

Carrer Sant Gil, 1 1r-1a.
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 578
Tel. Mòbil 610 40 39 21

LLIBRERIA ROVIRA

*Estanc
Videoclub
Papereria
Objectes de regal*

Mª Rosa Mases Riu
P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i fax: 973473346

FOTO: FERMÍ MANTECA

NAVEGAR PER INTERNET AMB EL TAM-TAM

d'un servei que ha d'estar a l'abast de tothom.

La veritat és que la Vall del Llobregós està molt lluny de les vies de comunicacions que poden afavorir el progrés social, econòmic i cultural que caracteritza la nostra civilització. I no ens referim tan sols a les connexions a Internet i a les línies telefòniques convencionals. Les cobertures dels telèfons mòbils són tan migrades que, fora de Torà, la resta de la Vall patim d'una incomunicació bastant patent. L'excusa de les condicions orogràfiques no valen en ple segle XXI. Com volem afavorir el turisme o la instal·lació d'indústries si les comunicacions són com són?

Pel que fa a la resta de mitjans de comunicacions, igualment: vas de viatge amb el cotxe sentint la teva emissora de ràdio. Un cop que entres a la Vall, ja en perds la sintonia i no pots continuar sentint el que sent tothom fora d'aquí. Amb les cadenes de televisió passa el mateix. Tothom parla d'una emissora pública, costejada amb els nostres impostos, que diuen que es diu 3/24, o altres cadenes com CityTV, o les emissores locals de Lleida. Aquí arriben de la mateixa manera que arriben al centre d'Àfrica. I quan facin l'apagada analògica, ens quedarem totalment a les fosques, ja que, si costa tant fer arribar les cadenes actuals, serà impossible que arribi la TDT (Televisió Digital Terrestre).

Quan es tracta de fer arribar les comunicacions, la Vall del Llobregós resta incomunicada i oblidada. Però sí que ens troben quan vénen a buscar els nostres impostos o els nostres vots.

Si algú té la solució que ho digui.

VENDA - INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 6 Tel./Fax 973473350

25750 TORÀ (Lleida)

Llobregós
informatius

Us desitja unes
bones festes de
N A D A L
i un bon Any
2 0 0 6
ple de felicitat
i bons auguris

EXCAVACIONS GERMANS

CASES S.L.

Ramon Cases Jounou

Avda. Solsona, 8 Altell, 5
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 473 616

Mòb. 629 285 518

C/ Escots, 30
25753 SANAÜJA (Lleida)
Tel. Fax 973 476 041

Serveis Forestals

Neteges

Aprofitaments

Venda de Llenyes i fustes
Tancats de Bestiar i Parcel·lació

Tel. 607 91 89 76

973 29 61 21

973 48 38 36

Restaurant **"CAN SOLÉ XIC"**

Plaça Major, 10
25751 CLARET
Torà (Lleida)

Reservi taula a:
973 29 60 08

cansoleric@viladetora.net

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pins (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

Atenció personalitzada per a avis
i/o malats, a domicili.
Servei de neteja per a particulars,
despatxos, obra nova.

Tel. mòb.: 618 72 88 59
e-mail: sad_segarra@yahoo.es

SERVEI
ASSISTENCIAL
DOMICILIARI

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

Telèfon 973 47 35 38

PLAÇA DEL VALL, 24 TORÀ (LA SEGARRA)

mail: gotic@cag.es

TORÀ DE RIUBREGÓS

Pàgina reservada per a les entitats culturals del Llobregós. Hi podeu adreçar els vostres comunicats i les vostres activitats. Moltes gràcies.

Estàs orgullós del teu pessebre?

Des de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà volem premiar tots aquells, grans i petits, que contribueixen a no perdre les nostres tradicions. És per això que tot toranès que faci un pessebre i permeti que un membre de la nostra associació en faci una foto serà obsequiat amb una entrada pel pessebre vivent d'Ardèvol.

Només has de fer un pessebre ben maco i deixar el teu nom i direcció a alguna de les fulles que trobaràs a l'escola, la biblioteca i comerços de Torà.

El dissabte 17 de desembre, a la tarda, passarem a fer la foto.

Totes les fotos seran exposades a la biblioteca.

Bones festes!!!

ELS REIS MAGS A TORÀ

Nois i noies: aviat tornarem a ser a Nadal, tornarem a celebrar el naixement de Jesús i tornaran els Reis Mags de l'Orient. Esperem que hàgiu fet força bondat.

Per saber a quines cases han d'anar personalment els Reis Mags, continuarem fent-ho com l'any passat. Col·locarem urnes a la llibreria Rovira, pastisseria Miramunt i cal Guatlles, on podreu omplir una butlleta amb els noms dels nens, l'adreça on ha d'anar el Rei, el telèfon i l'aportació econòmica a partir de 5 euros.

També hi haurà una altra vegada venda de fanalets abans de la cavalcada a la Plaça de la Creu.

Com a novetat, aquestes festes els nens podran jugar en un parc infantil al poliesportiu. A més, el dia 5 de gener al matí s'instal·larà una bústia a l'Ajuntament perquè els nens deixin el seus dibuixos als Reis i on també podran parlar pels altaveus del poble per recitar poemes de Nadal.

Agraïm per endavant la vostra col·laboració i que els Reis Mags ens portin moltes coses a tots.

El Brut i la Bruta 2006

Benvolguts conciutadans, altre any arriba a les nostres contrades el Carnestoltes de la Segarra: **El Brut i La Bruta**. La Junta ha estat treballant durant els darrers mesos, però ara és el moment de començar a engegar motors perquè tots els preparatius estiguin a punt.

Per una banda, us volem comunicar la nostra satisfacció després d'haver rebut una subvenció del departament de Cultura de la Generalitat i l'ajuda sol·licitada a l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Aquestes subvencions són possibles gràcies al tarannà tradicional que manté la festa.

Per altra banda, us volem demanar la vostra

col·laboració per a la revista anual del Brut i la Bruta, **Recollons de Torà**. Si voleu que la vostra veu estigui present en el Carnaval, podeu enviar les vostres inquietuds, pensaments, idees... relacionades amb algun tema en el transcurs d'aquest any. Les podeu fer arribar a través de l'adreça electrònica brutibruta@viladetora.net o, alternativament, a algun membre de la Junta.

I per a finalitzar, només animar-vos a tots a començar a preparar les disfresses que aquest any hi ha tela.... tela pollastrera!!! Visca el **BRUT I LA BRUTA!!!**

Junta del Brut i al Bruta

LA PARALITZACIÓ DEL POLÍGON INDUSTRIAL DE TORÀ

Les normes subsidiàries de Torà, que es van aprovar el 1985, van delimitar la zona industrial al costat de la C-1412 (P. I. l'Aguda). Dins d'aquesta zona el regidor Garrabou té una granja avícola en desús i dues cases, dins d'un sector d'actuació urbanística del qual es va aprovar el pla parcial el 1989 (anomenat PP1), amb motiu de la instal·lació de la fàbrica dels plàstics. Per entendre'ns: el 85 va aprovar-se la delimitació del terreny destinat a ús industrial; el 89, la distribució interna (traçat dels carrers...) i d'aleshores ençà no s'ha modificat el planejament de la zona.

Un cop esgotat bona part del P.I. l'Aguda es va començar a parlar d'un nou polígon, a la zona del Camí de Palouet, especialment durant el període 1999-2003, sense que es portés al Ple cap proposta concreta sobre aquest tema. El primer pas real per a desenvolupar la zona del Camí de Palouet, la modificació puntual del planejament, es va aprovar el 15 d'octubre de 2004, durant el govern de coalició entre InTo i la CUP, amb 8 vots favorables i una abstenció. Els 8 vots favorables corresponen als dos grups que formaven l'equip de govern (InTo i CUP) i al de CiU (aleshores a l'oposició). L'única abstenció, per imperatiu legal al tenir una parcel·la dins de la zona, és de Garrabou, que mesos abans havia abandonat el grup d'InTo i que s'oposa al polígon dient que "Torà ja disposa de prou sòl industrial".

A finals d'any Garrabou va presentar al·legacions contra el projecte de Polígon Industrial del Camí de Palouet. En aquestes al·legacions sol·licitava que es deixés sense efecte l'acord adoptat i, a més, tot i no tenir cap relació amb aquest polígon, aprofitava per demanar un canvi de qualificació de "la finca on des de temps immemorials estan ubicades les vivendes de la meua família", situada en una altra zona del poble que, per tant, no estava afectada per l'exposició pública del projecte. Les al·legacions al planejament d'aquesta zona havia de fer-les, en tot cas, quan es va aprovar el PP1, l'any 89. Poc després, el mateix regidor va presentar, conjuntament amb CiU, una moció de censura contra el govern format per InTo i la CUP. A partir del febrer, després de prosperar la moció i de tornar l'alcaldia a Valls, el projecte va quedar paralitzat.

El 17 de juny de 2005, com que les al·legacions encara no s'havien resolt, la CUP va presentar una proposta d'acord en el sentit de desestimar-les per tal de desencallar el projecte. Com era previsible va produir-se un empat a 4 vots i aquesta proposta no va prosperar: CiU (que havia votat a favor del polígon quan era a l'oposició!) va negar-se a desestimar les al·legacions presentades per qui els havia retornat l'alcaldia. El 16 de setembre, CiU va presentar una proposta d'acord estimant parcialment les al·legacions, acceptant una requalificació de terrenys a mida de Garrabou -tot i afectar algun altre veí al qual no es va informar. Amb la requalificació, les granges avícoles en desús tornarien a estar en terreny rústic, alguns carrers aprovats en el PP1 desapareixerien i altres no tindrien continuïtat i es legalitzaria la casa situada a la cantonada de carrer del Riu (que no només no hauria de regular per alinear els vials que l'afecten sinó que, a més, es regalaria a Garrabou part del carrer existent, que era l'antic camí de Biosca). La proposta de CiU tampoc va prosperar (va haver-hi un altre empat a quatre i en temes d'urbanisme els acords han de ser per majoria absoluta).

La CUP defensa la creació d'aquest polígon, en una zona consensuada i una superfície -d'unes 10 ha- suficient per al creixement econòmic de la població. Per això, i davant de la possibilitat d'empatar permanentment, el 5 d'octubre vam entrar al registre de l'ajuntament un escrit adreçat als altres dos grups municipals proposant una reunió, amb la participació de tots els regidors amb dret de vot i d'assessors tècnics i jurídics, per buscar una sortida consensuada per desencallar el tema. Al cap de dues setmanes vam rebre la resposta de Valls rebutjant la reunió. Tenint en compte que, al no votar Garrabou, CiU no té majoria suficient per aprovar cap proposta relativa a aquest tema, la negativa de l'equip de govern a negociar mostra el seu nul interès en desencallar el polígon i la seva voluntat de continuar pagant el preu de la moció de censura a aquell que s'aprofita de la seva condició de regidor per al seus interessos particulars.

Josep A. Vilalta
(Portaveu de la CUP a l'Ajuntament de Torà)

TALLER AGRÍCOLA NOGUEROLA

Ctra. de Torà, s/n
Ardevol de Pinòs

Telèfon:

973 47 35 84

REPARACIONS

ESBROSSAR - VORERES
MARGES DE BARDISSES
BRANCADA FORESTAL

A TOTA BROSSA

Josep Me Comas Canal (Casa LA POBLA)
tel. 973299371 fax. 973473156 - 25287 PINÓS (LLEIDA)

Joan Closa i Flores (Casa LA PERA) tel. i fax 973473156
25287 ARDEVOL DE PINÓS (LLEIDA)
e-mail: closasoler@terra.es

LA QUE ESTÀ CAIENT

No tinc cap dubte que la música ja sonarà coneguda, perquè en altres ocasions he comentat la imatge gens lluïda que tenim els catalans a Madrid. Però sempre he defensat també que eren casos aïllats, que només eren quatre gats els que en un mal moment et podien amargar el dia amb un comentari groller. Però ara resulta que l'anticatalanisme ha ressorgit amb tota la seva virulència. L'únic que em consola és pensar que són els de sempre, però molt més enfadats i cridaners. Això sí, espanta, i molt, pujar a un taxi mentre el conductor està rebent una sobredosi de Jiménez Losantos i altres elements que asseguruen fer de periodistes a la COPE.

En aquests casos, el primer pas és rebutjar totes les trucades de persones amb les que et relaciones en català. O bé, contestar amb monosíl·labs "Sí, sí. No, no, vale (millor que val) i bueno (millor que bé)". I aquí s'acaba la conversa, perquè si no l'alternativa és acabar expulsat gentilmente del taxi com li va passar a un company de TV3 perquè, ruc d'ell, conversava amb un col·lega en català/valencià per telèfon.

Tampoc no és bo lluir accent en determinats bars de tapes on la tele oficial és Telemadrid, governada amb mà de ferro per Esperanza Aguirre, una dona que es va deixar el tarannà a la taula de l'últim quiròfan per on va passar per treure's quatre arrugues. La tele en qüestió comparteix comentaristes amb la COPE i, de veritat, que cap d'ells té mai un comentari pietós, ni fraternal, ni solidari cap als catalans. On és la caritat cristiana?

Seguint amb l'instint caritatiu d'aquests personatges, no hi ha dubte que són engrescadors i animats. I, si no, que els ho diguin als milers de

manifestants que van acudir la setmana passada a manifestar-se contra la llei d'ensenyament del PSOE. Em vaig entretenir a preguntar de forma aleatòria per què estaven en contra de la reforma. Resposta: "*Reforma? Quina reforma? Volem enviar a Zapatero a l'infern, perquè s'ha venut Espanya als catalans*". Però no només això. Com que són tan solidaris, ara els ha donat per boicotejar els productes catalans. El cava és un dels paradigmes. Quin Nadal els espera als productors! El que no saben, però, aquests il·lustrats és que la major part dels taps de suro de les ampolles les fabriquen a Extremadura. Vés per on, paguen justos per pecadors!

I el car que resulta boicotejar els catalans!!! Dia sí, dia també deixen papers a les bústies de tots els barris madrilenys amb la llista d'empreses catalanes a les quals no es pot comprar. Això no és barat. Qui ho paga? Sens dubte, seria millor que aquests mecenes de la solidaritat es paguessin misses o visitessin el psiquiatra. O totes dues coses a l'hora.

El més divertit de tot són les cartes que arriben per espantar els bon ciutadans davant el projecte de l'Estatut. Els arguments són d'allò més ben trobats. El darrer que he conegut anima els madrilenys a oposar-se a les pretensions secessionistes de Catalunya perquè pensen que no només fugirem d'Espanya, sinó que els deixarem tots els delinqüents. "*Con el Estatuto -diuen-, Catalunya perseguirà más la delincuencia y presionarán a los ladrones para que se desplacen a Madrid*". Textual!!! De veritat, que en ocasions val més riure que plorar.

Montse Oliva

LLIÇONS

Hi ha gent que passa per les nostres vides sense deixar-hi petjada; els oblidem fàcilment. D'altres, però, no sabem ben bé perquè, els sentim ben a prop quan són amb nosaltres i també quan marxen.

Aquest hivern promet ser més suau i, esperem, més plujós que l'anterior. Aquell despietat hivern, glaçat i assolellat, es va endur l'oncle Eugeni, el meu oncle-avi de Florejacs. Se'n va anar, sense ni tan sols donar-nos temps per fer-nos a la idea que empenia el camí, en pocs dies. Ell em va donar una de les primeres lliçons d'ecologia que encara recordo: no s'havia de matar les serps perquè mengen rates i ratolins. També, amb el seu exemple, em va donar lliçons de dignitat davant els poderosos, lliçons d'una vida dedicada al treball dur del camp i, fins i tot, lliçons de filosofia estoica (era de l'Espanyol!).

L'oncle Eugeni va ser un home d'una peça; recordo

les seves feinades amb els corders; amb la mula que va tenir tants anys; les enrabiades amb les fures i amb el matxo, que no estaven per gaires bromes; les batudes de caça i els seus "cagomdéus" davant del capellà de Mas d'en Porta cada cop que fallava; i el seu geni a vegades una mica concentrat, però sobretot recordo el seu somriure. Un somriure ple d'arrugues, que omplia de rialles aquells ulls que gairebé no hi veien, i que feia recordar les fotografies antigues on ell sortia, tot pinxo, que semblava l'Errol Flynn.

El seu era el testimoni d'una generació que a poc a poc ens deixa: la darrera que va treballar el camp de manera tradicional, la generació que va viure i va prendre part activa en la Guerra Civil. Serveixi aquest article com a homenatge a ell i a tota la seva època. Fins sempre, Eugeni, allà on siguis.

Montse Vives

EL CEMENTIRI DE SANAÜJA I LA MEMÒRIA

Sempre m'ha agradat passejar pel cementiri de Sanaüja pels volts de Tots Sants. La dèria i la deformació professional que arrossega, però, fan que sempre em vagi a fixar en la degradació silent i paulatina que pateixen les malaguanyades, per bé que valuoses, esteles funeràries alineades en una mena de placeta-distribuïdor de l'espai del cementiri. Sens dubte, les inclemències del temps i la mateixa intempèrie fan que els relleus esculpits en aquests senzills monuments funeraris discoïdals siguin cada cop més imperceptibles. Aquell "*Deo gratam*" (agradable a Déu) escrit en lletres gòtiques, o els emblemes de les nissagues dels Oller o els Espígol es van esborrant a poc a poc, com la memòria de tantes coses i de tantes persones.

Però també m'he entretingut en un altre indret del cementiri: la tomba de José M. Solé Escuer, mort al bombardeig de Ponts durant la Guerra Civil. En realitat, es tracta d'una construcció realitzada pel seu fill força anys més tard, i que va ubicar al lloc on aproxima-

dament es trobava la fossa comuna on el pare va ser enterrat juntament amb més d'una vintena de víctimes de la mateixa tragèdia, que havien estat dutes a l'hospital per intentar salvar-les o bé per certificar-ne la mort. Un fragment de memòria, fruit de l'amor d'un fill vers el seu pare... Mentrestant, les demés víctimes restaven inevitablement en l'oblit més absolut.

I és que fer memòria -sigui del patrimoni històric, sigui de la història de les persones- ens correspon a tots -la làpida commemorativa que es va dedicar a les víctimes de la guerra enterrades a la fossa comuna del cementiri de Sisteró podria ser un bon exemple per reivindicar-. Contribuïm, doncs, a què el cementiri del nostre poble segueixi essent un plàcid indret de la memòria; no únicament la d'aquelles persones que hem estimat i recordem, sinó també la d'aquella gent amb la vida estroncada per un fet concret i terrible, que els va condemnar a l'oblit i a la ignomínia.

Maria Garganté Llanes

TAURO, TORO, BRAU

Segons el Zodíac, és el signe que ocupa el segon lloc i que antigament coincidia amb la constel·lació del mateix nom, situada entre Àries, Gèminis, Orion, Perseo i Eridano. A Tauro se li associa el color verd, esperit de la natura, simbologia de la fertilitat i també amb la fetilleria.

Gairebé totes les civilitzacions antigues tenen el brau inclòs en l'imaginari i referents mitològics. Per dir-ne alguns, podem parlar dels treballs d'Hèrcules (Heracles), en concret la captura del brau blanc de Creta, pare del Minotaure, tancat al laberint construït per Dèdal i vençut per Teseu amb l'ajut d'Ariadna. El Minotaure se suposa que era fill de Pasifae, esposa de Minos, i el brau blanc.

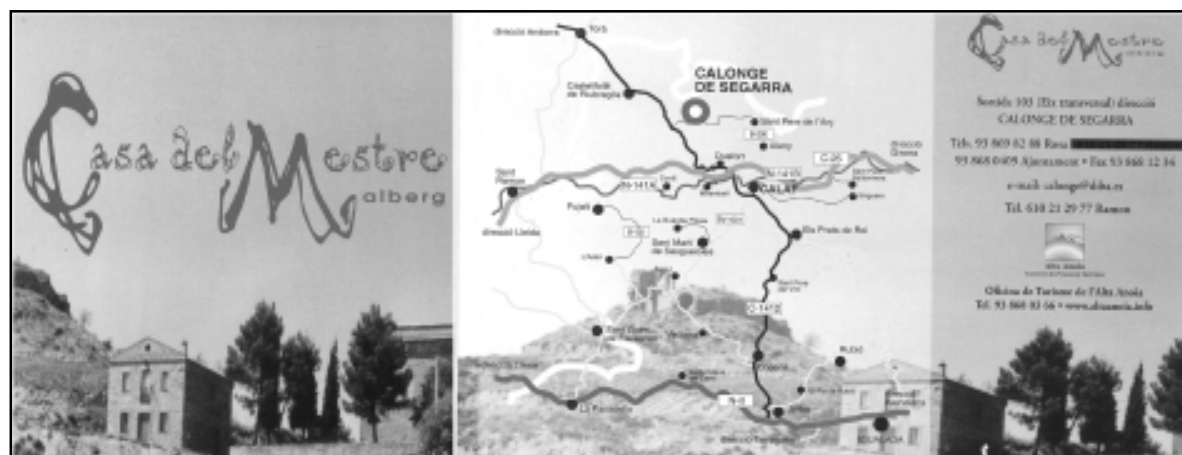
De les propietats atribuïdes al brau, podem citar la religió Mitraica on s'explica la lluita de Mitres amb un

brau i com els seguidors de la seva religió usaven la sang de brau en els seus banys, convençuts que adquirien els poders del brau mort quan aquest era dessagnat.

També trobem força localitats que el tenen com a símbol. Podríem citar Toro (Zamora) i per descomptat el nostre poble de Torà (La Segarra). Per acabar, podem esmentar la seva participació (més involuntària que voluntària) en festes populars: toros embolats, curses de braus, etc.

Sempre se li ha atorgat els atributs de virilitat, fertilitat i un altre que potser és una apreciació molt personal: el de bellesa del toro de Lídia.

Josep Gatnau Grau

COMPRIMITS DE SALUT

ELS POLLS AMICS DELS CABELLS NETS

Si el meu fill porta el cabell ben net com pot ser que aquest any tingui polls? Abans hi havia la creença que els polls habitaven els caps bruts, però no és així. Se sap i està comprovat que ara a la tardor els polls busquen els cabells nets i a més de nens petits, entre 6 i 10 anys. Una persona adulta pot tenir-ne però no és el més habitual.

Els polls pertanyen a la família dels insectes. Els mascles polls són més petits que les femelles. Són hematòfags, això vol dir que s'alimenten de sang. Els polls, quan tenen gana, xuclen la sang molt a poc a poc i molt sovint. I això fa que quan tinguem polls ens piqui tant el cap.

Com és un poll? Com el poden identificar els pares? A part de molt petits, són de color grisós, de vegades groc i quan acaben de picar són vermells perquè tenen la sang dins. Tot i el seu tamany disminuït tenen de tot: cap, cos i potes.

I com neix un poll, es preguntaran? Els polls femella posen els ous o llémenes. Poden arribar a posar 10

ous en un sol dia. Es calcula que durant tota la vida en posen uns 200. Després d'una setmana i mitja aproximadament de posar els ous, apareixen les nimfes i després d'anar canviant i creixent, 15 dies més tard, ja són adults, és a dir, polls.

És molt fàcil que els polls vagin d'un cap a l'altre. Quan en una classe hi ha polls és habitual que molts companys es contagiïn. Per això és important no portar el nen a classe si està infectat per tal d'evitar el contagi. De vegades són els mateixos nens qui els transporten. Com? Intercanviant la pinta o el raspall amb altres nens de l'escola o canviant-se els barrets o gorres.

El contagi és fàcil però el tractament no tant. A la farmàcia es disposa de diferents productes per tal d'eliminar els polls del cap. Cada vegada hi ha nous tractaments que milloren l'aplicació però sovint costa que se'n vagin del tot. Per això, el més important és la prevenció.

Sílvia Porta i Simó

HOLA CARMEN CASES!!!

Ja fa uns quants dies que ens has deixat, has estat la segona de la colla que te n'has anat...

Érem 11 noies, alegres, sanes de cap i de fets. Tot ens feia riure...

Participàvem gairebé en tot, per cert fins ara tu també participaves en coses que t'agradaven i t'hi senties bé.

Eres llesta... punyetera!!! i en el que tu volies no t'atrapava ningú.

Et trobarem a faltar...

Trobarem a faltar pels carrers del poble la teva peculiar figura amb aquell toc tossut i bohemí que et caracteritzava.

No et cal patir pel teu gosset, que ha anat a parar en bones mans.

Tingues per cert, Carmen, que mai t'oblidarem, tot al contrari, anirem parlant sovint i recordant aquells temps viscuts.

Des d'allà on siguis rep un petó molt fort de les teves amigues de Torà, que de mica en mica algun dia ens tornarem a trobar.

De les teves amigues

**Pinsos
BAGÀ, s.a.**

Fàbrica i Oficines :

Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CONSETERIA

CAL GUÀTILES

Montserrat Solé Bonet

c/ Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

EL PAISATGE I ELS PARCS EÒLICS

Els éssers humans formem part de la natura i, evidentment, si la natura és apreciada afavorim la nostra consideració, però si és despreciada i malmesa ens predisposem a perjudicar-nos.

La implantació d'aquestes descomunals pilones desfiguren el paisatge; les albiro com una mena de contaminació, en aquest cas visual.

Si els molins eòlics per a fabricar electricitat han de ser-hi, trobo lògic que siguin posats a llocs desolats, difícils de veure, com són el desert d'Almeria i potser

els Monegros o la serra d'Alcubierre a l'Aragó.

Crec que gaudir d'un bon paisatge afavoreix la tranquil·litat i satisfacció de la persona, sensació que es capgira si s'ha de veure un paisatge artificiosament esguerrant la naturalesa.

Tant si un és propietari de terres com si no ho és, hi ha accions que no deuen ser convenients, suposo, ni econòmicament ni sociològicament, quan porten a la torbació social.

Robert Sala Parcerisas

SENYOR!

De nou, cada dia, veiem impotents,
al rectangle del televisor de casa,
tots aquells nens, amb els ulls tan oberts,
aquelles cames seques, aquella panxa...

De la seva mort, constant, sense pietat,
caravana sense fi que pateix i passa,
el món sencer n'hauria de ser acusat,
indiferent, per tanta desgràcia ignorada.

Jo no puc callar ja per més temps
i deixar la meua pregària inexpressada:
Apiada't, senyor, de tantíssims nens,
infants innocents d'humanitat maltractada.

No sols a Belgrad, Macedònia o Israel,
també a Rwanda, Palestina i Croàcia...

Lliura el món sencer de la fam i el sofriment
d'aquelles pobres criatures en desgràcia.

I de les torres bessones,
jo no sé qui té la raó.

Si uns maten, els altres s'hi tornen...

Apiada't dels nens i dels morts, senyor.

A Atocha el fatídic onze de març,
per què una cosa tan grossa va passar?
Els tornados, els terratrèmols, la ràbia del mar...
Milers i milers de morts, per què no ho vas aturar?

Ja fa més de dos mil anys del teu naixement,
i de tants bons miracles en tens fama...

Si, nen igual que ells, apareixes cada hivern,
apropa'ls amb amor a la llum de l'esperança.

Senyor, destrueix de la terra els botxins,
i la llavor de tanta maldat sembrada.

Tu només amb un dit te'n podries sortir...!
Vine d'una vegada i dóna la cara!

On és aquell senyor Jesús que em van presentar
els meus pares? On és aquell en qui jo he cregut tota
la vida? On és aquell Déu que era a tot arreu? Què
dorms, Senyor?

Ara que estem a l'era de l'electrònica, ara que
podem arribar a tots els llocs del món en un moment,
ara, Senyor, tu cada dia fas més tard. Quan arribes ja
ha passat tot, el Katrina, el Rita, l'Ivan... i penso, Senyor,
que tothom t'invoca.

El vint-i-cinc de desembre, que és el teu naixement,
queda't una temporada amb nosaltres. Il·lumina els
governants del món, el tripartit, i els de les nostres
contrades més properes. Que la pau i l'amor duri tot
l'any! Que, si Nadal és amor, si Nadal és poesia, quina
pena que duri només un dia!

Antònia Balagué

RECORDANT EL MIQUEL

Tanco els ulls i intento
recordar la imatge més fresca
que m'ha quedat del
Miquel de Cal Pep del Roig.

Em ve a la memòria un
Miquel darrera la barra del
bar, mirant-te als ulls mentre
et parla. Dret, un xic acotat,
amb els braços estirats i les
dues mans recolzades a la

barra. Sovint hi recolzava un dels colzes, però, en
aquest cas, adoptava una posició parcialment assegut,
de costat, damunt la nevera de les cerveses.

Era la seva actitud més típica mentre explicava
alguna de les seves batalletes o donava l'opinió d'algun
fet d'actualitat. Força tossut, era difícil fer-lo canviar
d'opinió.

A uns pocs metres encara veig la Lola, sempre a
l'aguait dels comentaris del Miquel, tot dient aquella
frase tant repetida "Miquel no exageris...!"

Sovint l'havia de tallar per recordar-li que feia deu
minuts que li havia demanat un cafè. Llavors callava
en sec i et feia aquella rialla que et guanyava.

Si, crec que la imatge més fresca que m'ha quedat
del Miquel és aquella rialla.

Un client

Telefons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 690 409
PARRÒQUIA	938 698 416

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
LOCAL SOCIAL	973 524 100
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS - ARDÈVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	973 473 368
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	/973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

DESEMBRE 2005

- Dia 3 Futbol Sala: **Castellfollit** – Bellpuig (16 h)
Futbol Sala: **Massoteres** – La Ràpita (16,30 h)
- Dia 10 Futbol Sala: **Torà** – Navés (18 h)
- Dia 11 Futbol tercera regional: **Torà** – Bellvís (15 h)
- Dia 17 Futbol Sala: **Castellfollit** – La Ràpita (16 h)
- Dia 24 A **La Molsosa**, Missa del Gall, torronada i rifa de les Prioeres (22 h)
Missa del Gall i torronada a **Ivorra** (23 h)
a **Castellfollit**, Missa del Gall i torronada (24 h)
- Dia 26 Cagada del Tió a la plaça de la Font de **Torà** (13 h)
- Dia 30 Arribada del Patge Real a l'Ajuntament de **Torà** (12 h)
- Dia 31 Festa de la Pedra a **Ivorra** (12 h)
Cap d'Any a la **Molsosa**. Missa i sopar de Cap d'Any al Local Social (21 h)

GENER 2006

- Dia 3 Parc infantil al poliesportiu de **Torà**
- Dia 5 Cavalcada de Reis a **Torà** (18h)
Cavalcada de Reis a **Castellfollit** (19 h)
Cavalcada de Reis i repartiment de regals a **Ivorra** (19 h)
- Dia 17 Festa de St. Antoni Abat a **Ivorra**. Missa i dinar de germanor (12 h)
- Dia 21 Festa Major d'Hivern a **Castellfollit**: ball al local social amb el grup Doble Swing (20 h)
- Dia 22 Festa de Sant Vicenç a **Castellfollit**. Missa (11,30)
Futbol tercera regional: **Torà** – Poal (15,45 h)
- Dia 28 Futbol Sala: **Massoteres** – Penelles (16,30 h)
Futbol Sala: **Torà** – Tremp (18 h)

PESSEBRE VIVENT D'ARDÈVOL

Representacions:
dia 26 de desembre
dies 1, 6, 7, 8 i 15 de gener

Horari: a 2/4 de 7 i a les 8
(el dia 7 de gener, només n'hi haurà a les 8)

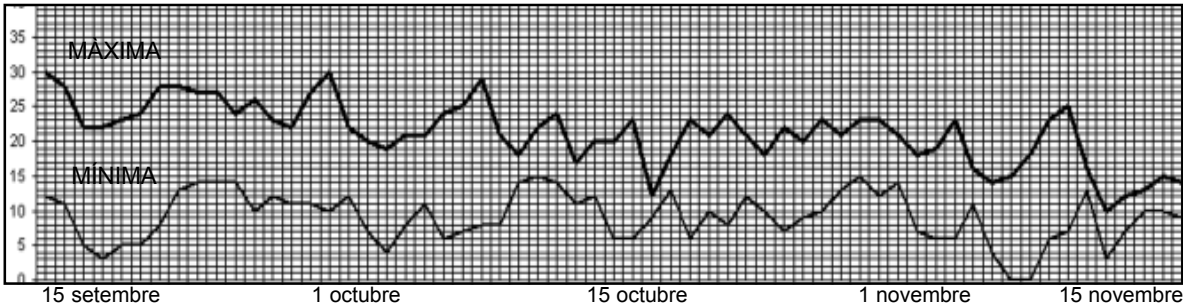
NO T'HO PERDIS!
CONVIDA ELS AMICS!

HORARIS ALSINA GRAELLS

HORARIS		Km.	ITINERARI	HORARIS	
06,45	17,00		ANDORRA	11,36	21,06
07,09	17,24	9	LA SEU D'URGELL	11,06	20,36
07,15	17,30		LA SEU D'URGELL	11,00	20,30
08,18	18,33	79	PONTS	09,57	19,27
08,28	18,43		PONTS	09,47	19,17
08,44	18,59	92	SANAÜJA	09,31	19,01
08,51	19,06	98	BIOSCA	09,24	18,54
08,56	19,11	102	TORÀ	09,19	18,49
09,02	19,17	107	CASTELLFOLLIT	09,13	18,43
09,14	19,29	117	CALAF	09,01	18,31
09,48	20,03	144	IGUALADA	08,27	17,57
10,45	21,00	212	BARCELONA	07,30	17,00

La temperatura de 15 a 15

PER FERMÍ MANTECA
DADES FACILITADES PER RAMON SANTESMASSES

TEMPS DE TARDOR

Les pluges caigudes aquesta tardor han millorat la situació dels nostres camps i dels nostres boscos. Més de 100 litres d'aigua per metre quadrat en els últims dos mesos han permès sembrar el cereal i albirar l'esperança d'una collita millor que la temporada passada.

Pel que fa a les temperatures, podeu veure en la gràfica com els dies 6 i 7 de novembre les mínimes van baixar fins al zero graus. A l'hivern i principi de primavera les gelades són freqüents a casa nostra. En podem distingir tres classes, de gelades. Les provocades pel pas d'un front fred amb la incursió de masses d'aire amb

LES PLUGES (l/m²)

17 setembre	6	18 octubre	5
18 setembre	2	23 octubre	1
26 setembre	18	1 novembre	1
7 octubre	4	10 novembre	19
11 octubre	1	11 novembre	2
12 octubre	3	12 novembre	2
14 octubre	3	13 novembre	5
15 octubre	12	14 novembre	8
16 octubre	4	15 novembre	14

baixes temperatures (gelades d'advecció); les produïdes pel refredament de les capes baixes de l'atmosfera (gelades de radiació), i les que són causades per l'evaporació de l'aigua de la superfície de les plantes (gelades d'evaporació). Les més pròpies de la Vall del Llobregós són les gelades de radiació, provocades per la inversió tèrmica característica d'aquests indrets, quan la temperatura de les capes més altes es manté més elevada que la de les fondalades. Aquesta situació provoca també les boires i les gebrades.

L'efecte de les gelades sobre les plantes depèn de l'estat de desenvolupament, de la floració i de l'etapa de maduració dels fruits. Algunes plantes necessiten de les baixes temperatures, com recorda Xavi Moreno en les pàgines de *Natura a la Vall*, d'aquest mateix número.

roba de casa

modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

FUSTERIA

BACARDIT

DE CALAF, S.L.

DECORACIÓ - CUINES - PERSIANES -
PARQUET - TREBALLS AMB LA FUSTA

Prior Farràs, 4 08280 CALAF
Tel i Fax 93 869 84 63

SOPA DE LLETRES

A	V	U	C	I	G	E	S	O	M	T	O	T	S	C	D	P	L	E
G	A	T	S	A	B	M	O	L	D	T	C	E	M	C	D	F	O	R
D	A	Ç	A	G	U	E	X	C	E	M	I	O	F	G	L	I	C	A
S	Z	Q	U	A	P	S	F	A	V	O	G	F	O	R	T	C	S	D
O	S	Q	U	N	G	N	S	E	O	H	R	E	G	U	E	C	S	N
S	E	I	F	A	N	S	Q	B	U	Q	O	A	H	A	V	M	I	R
A	Ç	A	S	T	E	S	A	S	D	G	N	G	H	I	B	A	S	E
E	M	A	S	S	O	D	F	H	I	T	S	S	H	A	S	E	E	S
A	S	D	P	A	T	A	T	A	E	A	O	N	V	N	O	A	C	N
H	I	S	D	P	A	J	N	A	N	O	E	N	S	D	P	U	C	D
O	R	A	S	D	J	I	R	C	X	S	D	I	D	G	U	E	S	S
I	M	C	A	Q	L	B	E	A	N	O	S	D	F	G	R	E	A	X
P	O	T	A	L	D	V	E	R	X	M	A	R	C	R	E	S	L	L
A	X	M	A	R	C	X	E	S	T	V	A	C	B	F	E	D	L	L
I	Ç	G	A	E	R	A	N	B	V	P	N	O	L	A	Z	I	E	I
S	B	C	D	W	A	I	V	A	I	D	S	E	N	Y	I	R	D	U
V	A	C	I	L	X	A	T	J	O	T	S	Z	I	N	A	S	E	M
H	Y	P	L	O	P	S	F	A	R	E	V	M	S	E	Y	U	V	B
C	R	O	P	D	O	L	F	A	L	A	S	L	O	C	E	A	L	O

Escudella de Nadal sense porc, no val gens ni poc...

Escudella amb porc, xai i gallina, la millor medecina...

Per fer-nos passar el fred, avui anirem a comprar deu ingredients per fer una bona olla d'escudella.

L'acudit del Pleixats

Com és que a tu t'agraden més les dones xarrares que les altres?

... i quines són les altres?

SOLUCIONS

ENDEVINALLA:
La xemeneia

SOPA DE LLETRES:
gallina, xai, vedella, porc, patata, ceba, pastanaga, api, col, cigrans

ENDEVINALLA

Sóc més alta que un gegant
i sóc molt airosa i bella.
Em passo el dia fumant
i sóc una bona femella.

REFRANY

Si per Nadal hi ha lluna blanca,
posa al llit una altra manta.

ACUDIT

Anava un senyor per la Rambla amb un pingüí. Troba un amic i li diu:
-On vas amb aquest pingüí?
-Mira, me l'han regalat i no sé què fer-ne...
-Porta'l al zoo!
-Ben pensat! I tant! Bona idea!
Al cap d'una setmana es tornen a trobar i el primer encara va amb el pingüí.
-Encara aneu tots dos? Que no el vas portar al zoo?
-Sí, sí que li vaig portar, i li va agradar molt! Per això avui el porto al teatre!

Farmàcia
MARIA FOIX MAS

Plaça del Pati, 5 - Tel. 973 473 220
TORÀ (Lleida)

Des d'aquest balcó obert, esperem la col·laboració d'aquelles persones que ens vulguin enviar els seus escrits literaris i els seus pensaments i records. L'equip de redacció valorarà cada un dels escrits i decidirà publicar el més adient. Moltes gràcies.

Avui publiquem una col·laboració del Roger Besora, de Torà, i una altra del Josep Mases, de Calaf.

AVUI, EN DIRECTE...

El nostre estómac ha tingut la sort de néixer al costat de la nevera i molt a prop dels fogons. Si està afamat, en té prou amb una ràpida incursió al frigorífic o al calaix de les conserves per apaivagar la gana. I com que en aquestes latituds nostres ens vanagloriem de la igualtat entre els éssers, el nostre intel·lecte, lògicament, també exigeix la seva manduca. Vol matar el cuc de l'avorriment i necessita rosegar informació, encara que no li aportï ni vitamines ni fibra.

És, aquest, l'espectacle dels sentits; l'únic escenari factible on la felicitat orgànica és possible. A cada estimul, una resposta; per cada forat, un tap. En la nostra quotidianitat, aquest procés és gairebé mecànic, fruit d'un

ha passat en tots els altres saraus, als quals no hem assistit. En aquesta lògica, triomfen a les graelles televisives programes que ens mostren la vida "en directe": reportatges sobre correbous a l'Ebre, sobre jornades gastronòmiques a la Costa Brava o trobades dels cadàvers d'excombatents de la Guerra dels Segadors, que ens elaboren una radiografia de l'estat del país. Fins i tot, m'atreviria a fer alguns suggeriments als guionistes d'aquests espais; els animaria, per exemple, a retransmetre en horari de màxima audiència com un electricista canvia una bombeta, o la primícia informativa que suposaria filmar el xarcuter mentre esquinça el llom.

automatisme que ens permet la societat consumista. I té un component essencial, irrenunciable, que és el temps de satisfacció d'un desig; és a dir, el lapse horari que transcorre des que a algú li pica el mugró, fins que eventualment troba una mà aliena que li rasqui.

En aquestes alçades, ja hauran entès que l'important és disposar d'aigua quan es té set; i tampoc no ens importaria si aquesta ve en forma de càntir o camió-cuba. Cal que satisfem l'anhel, i en segon terme queda la qualitat de la resposta. Així, quan estem per casa necessitem connectar-nos a internet per saber l'última hora, posem el canal de notícies 24hores o incrementem perillosament el volum de la ràdio perquè, mentre aspirem les butaques del menjador, puguem entendre les declaracions enigmàtiques del nostre Molt Honorable President.

Estimats amics, som víctimes d'una societat que vol viure "en directe". No en tenim prou amb el que passa al nostre entorn, sinó que necessitem saber, a l'instant, què

Seguim, televidents entretinguts, baixant cap al Sud amb la fi d'esbrinar quines realitats exòtiques ens depara... I la crònica començaria així: "Avui, en directe, presenciarem la mort per malària i desnutrició de mil nens en un poble de Somàlia; estarem al costat d'una noia que, als disset anys, rebrà la primera lapidació de la seva vida i, com no, tampoc no ens perdrem l'assassinat de centenars de guerrillers indonesis a mans del seu govern... Tot això ho veurem d'aquí uns minuts, en directe. Després de la publicitat, anirem a una ciutat catalana per assistir a la brutal pallissa que rep una senyora a mans del seu marit i, en un viatge a l'elit del país, acompanyarem en una passejada pel parc als botxins impunes del franquisme. No s'ho perdin, perquè ens explicaran com s'ho han fet per fotre-se'n de la Justícia i vestir-se de demòcrates... tot això, i el que no es pot ni imaginar, està passant aquí i avui en directe..."

Roger Besora

UN CONTE PER COMPTAR

Segur que aquest conte és del coneixement de molta gent. Jo m'he limitat a fer la meua versió personal i un recordatori per dedicar-lo als que encara no el coneixen, sobretot al jovent i a la meua néta Gisela J. Mases.

Una vegada en un país de l'orient conegut com el Regne dels Escacs hi havia un rei que era molt ric. El seu territori era grandios, ho tenia quasi tot: grans propietats, castells, palaus, torres, cavalls, soldats, molts servents, peons, etc. Però tot i així no era feliç. La reina i els seus consellers (que el rei anomenava alfils) buscaven la manera de distreure'l i no se'n sortien. I heus aquí que un dia un dels peons de la confiança del rei anomenat Xaturanga, que era jove i molt traçut, polivalent, era fuster, ferrer, hortolà, netejava les quadres i ferrava els cavalls, es va adreçar al monarca amb molt respecte i li va dir: "Majestat, si vos m'ho permeteu voldria fer una prova a fi que us torni l'alegria i sigueu feliç". El rei va somriure i posant la mà a l'espatlla d'aquell jovenet li digué: "Tens el meu vist i plau per recórrer el meu territori, i fer ús de tot el que necessitis, i si ets capaç de treure'm de la meua tristesa, i que jo sigui una mica més feliç et recompensaré esplèndidament".

I vet aquí que en Xaturanga va anar per tot el país cercant en els castells, conreus, rius, boscos i muntanyes, parlant amb oficials, nobles, pastors, gent del carrer, etc. i després es tancà en una cabana on vivia amb la seva família, i guardava les eines de tots els oficis i també alguns llibres. Durant uns mesos ningú el va veure i la gent es preguntava què li hauria passat a en Xaturanga, fins que un dia es presentà davant de palau, i en saber-ho el rei, fou ell mateix qui va sortir a rebre'l. Fent-lo passar a palau li digué: "Què és això que em portes?". I de dintre d'un sarró en Xaturanga tragué un tauler ben quadrat amb seixanta-quatre quadrets petits, vuit per cada cara, un de fusta molt clara i l'altra de fusta marró, ho posà damunt la taula reial i continuà

traient del sarró quatre torres de defensa que col·locà a les cantonades del tauler, quatre cavalls, quatre alfils, dos reis, dues reines i per davant setze peons i que igual que els quadros eren la meitat de color blanc i l'altra del color més fosc. "Majestat, us porto un joc que he anomenat Escacs, com el nom del vostre poble; si voleu us ensenyo com funciona, i podríem fer-ne una partida".

Conten que hi jugaren tres dies seguits i que el rei, de tan content que estava, digué al jove Xaturanga: "Demana'm el que vulguis que et vull complaure perquè torno a ser feliç." El criat pensà un moment i el rei insistí: "Demana, home, demana". "Majestat, doncs jo us demanaria.... que em poseu un gra de blat damunt la primera casella, dos a la segona, quatre a la tercera, vuit a la quarta i així anar doblant fins a completar els seixanta quatre quadrets del tauler i em consideraré pagat."

1	2	4	8	16	32	64	128

El rei, sorprès i estranyat, li digué: "Home, això és molt poc, i com que em fa mandra comptar, et donaré tot el blat de la finca més gran, la més productiva i la més maca de totes les que tinc". El jove li contestà: "Majestat, no n'hi haurà prou; feu la prova, si us plau". El rei, intrigat per la seguretat tan contundent del seu intel·ligent servent, va consultar tots els seus comptables i matemàtics i després de molts càlculs i anàlisis, aquests confirmaren al monarca que el resultat era tan sorprenent que no hi hauria prou blat en tot el país per

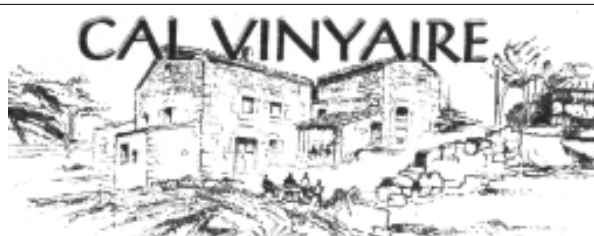
pagar a Xaturanga, i que encara que una persona en néixer dediqués tota la vida dia i nit a comptar seguidament, al final de la seva vida no arribaria a saber el resultat, i heus aquí que una vegada més aquell jove havia deixat bocabadat el sobirà.

Amable lector, vols també quedar sorprès del resultat? Doncs mira la figura del tauler i acaba l'exercici: 128 - 256 - 512 - 1024 i anar doblant...!

Josep Mases i Raurich

ALLOTJAMENT RURAL INDEPENDENT

- Masia amb capacitat per a 9 persones
- Llar de foc
- Banyera d'hidromassatge
- Calefacció central
- Televisió i fil musical a totes les habitacions
- Barbacoa
- Piscina pròpia a 1,4 Km.

Un tranquil
lloc d'encant rural

AGROTURISME 25752 Lloberola (Biosca) - Lleida (Spain)
Tel. 973 296 180 - 627 004 408 - 637 990 322 www.calvinyaire.turismerural.com

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24 h
973 390 862

SERVEI PER A PARTICULARS I
PER A TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES

REPRESENTANT:
JAUME TARRUELLA I SOLÉ
PLAÇA DE LA FONT, 10 - TORÀ
TEL. 973 473 423

PEIX FRESC / CONGELAT

PLAÇA DEL VALL, 10
25750 TORÀ LLEIDA
TEL. 473481

VILAMAR, S.C.R. - NIF. G-25362427

RESOL

SOLSONA

C/ Sant Nicolau, 4
Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i
analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17
Tel. 973473181
25750 - TORÀ

**TALLER
MECÀNIC**

R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

T Hostal - Bar
TRÈBOL

Ctra. d'Andorra, s/n.
Tel. 973 473 325
25750 TORÀ (Lleida)

PINTURA
I DECORACIÓ
TÀPIES

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, nº 2 TORÀ Tel. 973473303

Selecció bibliogràfica de la Biblioteca Municipal Sant Jordi de Torà

MONTSE GRAELLS

Tania Empez. **Ser dona avui.** Barcelona. Pòrtic. 2004

Quantes presidentes de govern hi ha al món? Quants homes demanen permís a la feina per acompanyar els fills al pediatre? Els homes i les dones encara estem molt lluny d'aconseguir la igualtat real, i això és patent en molts aspectes de la vida quotidiana.

L'autora, vinculada des de jove amb entitats i grups de dones, fa un repàs de diversos temes d'actualitat envers les dones. I, tot i que ens diu que el llibre està adreçat a les dones, seria un bon indicatiu que les coses estant canviant que caigués també en mans masculines.

Xavier Vernetta. **N, de Nestor.** Barcelona. Barcanova. 2004

Un important financer català, el senyor Eudald Rovira, rep unes notes anònimes d'un extorquidor que signa amb la inicial **N**. Malgrat que la policia posa molt d'interès en la investigació del cas, no acaba de trobar el fil conductor dels esdeveniments que es van succeint. Els diversos personatges que intervenen en la trama sí que

tenen clar allò que duen entre mans. Però quan el vertader N (Néstor) arriba a Barcelona els aigualeix la diversió... i el negoci.

Novel·la juvenil.

Jane Bull. **El llibre de les activitats creatives.** Barcelona. Molino. 2004

Aquest llibre ens proposa 50 manualitats per fer regals enginyosos i divertits, amb els quals podràs sorprendre els teus amics.

Posa al dia les teves habilitats creatives i posa fil a l'agulla amb les tècniques que et permetran desenvolupar un

munt de projectes. Doblega, teixeix, talla, cus... Sigues creatiu!

Núria Roca. **L'hivern.** Teià. Gemser. 2004

De la col·lecció *Què en saps?*, aquest llibre atansa als més petits l'estació de l'any que estem a punt d'encetar: l'hivern.

Amb l'hivern arriba el fred i les nevades.

Però també l'escalfor de la llar i les festes nadalenques. Quina roba et poses? Hi ha fruites d'hivern? Quins són els colors de l'hivern? Un text amb preguntes i activitats molt senzilles per als més menuts de la casa i una guia per als pares o educadors. Les quatre estacions de l'any poden ser molt divertides.

COTO DE CAÇA INTENSIVA

ENCONILLS

RAMON PORTA

Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

LES CUINERES DEL LLOBREGÓS

A la Sra. Mercè Salas i Font, d'Ivorra, li entusiasma la cuina. Una bona prova d'aquesta afirmació és la trajectòria que ha seguit en aquest agradable art de cuinar. La Mercè, després de molts anys de fer estada temporal a "La Torreta" d'Ivorra, en fa cinc que s'hi va establir definitivament. Una bona part de les seves arrels són a la Vall del Llobregós. L'avi era fill de Cal Bep Fideuer de Torà i també té família originària de Cal Godó de Castellfollit.

Interessada per la cuina, va estudiar 5 anys a l'Escola de la Dona de la Diputació de Barcelona i, en acabar, li van oferir donar classes de cuina a Centres Cívics de l'Ajuntament de Barcelona, concretament als Centres de Bon Pastor i Trinitat Vella.

Les seves classes de cuina han esdevingut amenes i participatives, ja que, segons diu, la manera d'aprendre a cuinar no és mirar-ho, sinó fer-ho. També ha fet classes a nivell particular i, molt enorgullida, m'explica que també en va fer als infants de la malauradament desapareguda escola d'Ivorra. Als infants les receptes que més els agradava fer eren les boles de xocolata, pastissos i coques.

Domina tot tipus de cuina: catalana, de selecció, pastisseria i postres. El seu altruisme la porta, junt amb el seu marit, a col·laborar, com a voluntària, amb el Casal de la Gent Gran de Cervera.

La recepta que ens presenta és molt apropiada pels dies freds i boirosos de l'hivern.

Sopa de peix a l'estil de Plasència

Dificultat: mínima - Temps: ½ hora

Ingredients per a 4 persones:

- ½ quilo de lluç sense pell ni espines
- ½ quilo de sèpia
- 200 g de gambes pelades
- 8 cullerades de pa ratllat
- 1 pastilla de brou de peix
- 4 alls sencers sense pell
- 1 litre i mig d'aigua
- Oli d'oliva verge extra
- Sal al gust

Preparació:

Es talla el lluç i la sèpia a dauets petits. En una cassola de terrissa s'hi fiquen 4 cullerades d'oli i s'hi fan sofregir els alls pelats, que quedin ben confitats. Es retiren els alls i en aquest oli s'hi fregeix el lluç i la sèpia i aleshores s'hi esmicola la pastilla de brou, es remena ben remenat i s'hi tira el pa ratllat. Quan tots els sabors s'han barrejat s'hi afegeix l'aigua i quan comença a bullir s'hi tiren els alls (que s'hauran aixafat bé amb el morter) i les gambes. S'acaba de coure cinc minuts i... bon profit! (Observació: la sopa pot quedar més o menys espessa segons la quantitat de pa ratllat i d'aigua).

Les dites:

- * No es fa bona olla amb aigua sola
- * Bona teca i bona cara, a ningú no desagrada

DISTRIBUÏDOR DE:
ROCALLA, S.A.

CIMENTS - RAJOLS
CERÀMICA - GRES
ARTICLES SANEJAMENT

Avgda. de Solsona, 18
Fax - Tel. 973 47 31 25
25750 TORÀ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Cpells

Avgda. de la Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 GUISSONA

BROKER FONTANET S.L.

CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL
COMPTABLE EMPRESARIAL
JURÍDICA I INMOBILIÀRIA

Avgda. de la Generalitat, 3
25200 MOLLELLA (Lleida)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

•
Carrer Indústria, 7
25500 LA POBLA DE SEGUÍ
tel. 973 68 05 04 • fax. 973 68 05 04

•
Passeig Caputxins, 1. 1r. 1a.
43500 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 36 00 • fax. 977 60 35 03

EL RAL·LI 2.000 VIRATGES DECIDEIX EL CAMPIONAT DE CATALUNYA

FOTOS: XAVIER SUNYER

El Ral·li 2.000 viratges, que passa en bona part per la Vall del Llobregós, ha estat decisiu en el campionat de Ral·lis de Catalunya. En efecte, Jordi Zurita i Daniel Cué, amb un Seat Córdoba WRC, es van adjudicar aquesta penúltima prova del calendari del campionat de Catalunya de ral·lis d'asfalt.

Aquesta victòria no va impedir, però, que Josep Maria Membrado i el seu copilot Jordi Vilamala, a bord del Renault Clio Súper 1600, es proclamessin matemàticament campions de Catalunya a l'aconseguir el segon lloc al podi del 2.000 viratges. D'aquesta manera, l'Equip Oficial Renault Catalunya guanya el campionat per tercer any consecutiu.

La 45a. edició d'aquest Ral·li, que organitza el Biela

Club Manresa, va comptar amb la participació de més de 90 vehicles, entre els participants en el Campionat de Ral·lis de Catalunya i els que prenen part en l'Open de Catalunya. Van fer 3 passades a un recorregut de 491 km, dels quals 103 eren cronometrats. Els forts aiguats de la tarda del dissabte van complicar la conducció dels vehicles, sobretot al tram Hostal Nou-Torà, on van haver-hi quatre sortides de carretera sense que es produís cap ferit.

La copa monomarca Open RACC-Hyundai va disputar també la tercera cursa del seu calendari, aquesta vegada amb 5 participants. Ramon Llobera, de Vicfred, acompanyat per Josep M. Tasies, de Sant Ramon, es va imposar en aquesta prova.

Telf. i Fax 973 473103 TORÀ
assegrau@agentes.winterthur.es
agentes.winterthur.es/d.grau

CEREALS / LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palauet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 483 - 973 473 372
Fax. 973 473 512

EL CLUB DE FUTBOL TORÀ

FOTO: XAVIER SUNYER

El Club de Futbol Torà s'ha presentat aquest any a la seva afició amb novetats importants com ara un nou entrenador, el cerverí Carlos Vázquez. Per altra banda, també estrena noves adquisicions: Ramon

Requesents, de Cervera, Sergi Jovell, de Sanauja, el jove de Biosca Marc Simó i el retorn de Francesc Solé, de Torà. Tot plegat amb l'objectiu d'aconseguir l'ascens a la segona categoria regional.

EL BÀSQUET ARRIBA AL LLOBREGÓS

La novetat que ha suposat la creació, per primer cop al Llobregós, d'un equip de bàsquet federat està resultant un gran èxit. La iniciativa ha anat a càrrec del Club de Bàsquet Torà que ha federat un equip, el Komak

Torà, a la lliga provincial sènior.

Deixant de banda els migrats resultats esportius inicials, del tot previsibles, l'experiència està aconseguint captar l'interès de l'afecionat en l'esport de la cistella com ho demostra el nombrós públic que assisteix en directe als partits que es juguen al pavelló d'esports de Torà.

El Komak Torà està format per joves de diferents municipis del Llobregós i compta amb el patrocini econòmic d'una vintena d'empreses i comerços de la zona, sensibles a la importància de la pràctica d'aquest esport.

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

CLÍNICA DENTAL
TORÀ

ADULTS - NENS
TOTES LES ESPECIALITATS

CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

De dilluns a divendres de 10 a 13 h. i de 16 a 20 h
Dissabtes, de 10 a 13 h

Dr. Maluqué, 1, 1er. 1a.
Telèfon 973 473 527
25750 TORÀ

enguixats i decoració

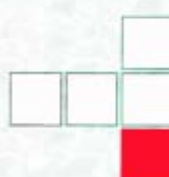
FRANCO, s.l.

Disseny i muntatges en:

- * cornises
- * plafons
- * batacons i sostres desmuntables

c/. Baix, 17, 2n. • 25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 34 35 • Tel. Mòbil 617 283 849

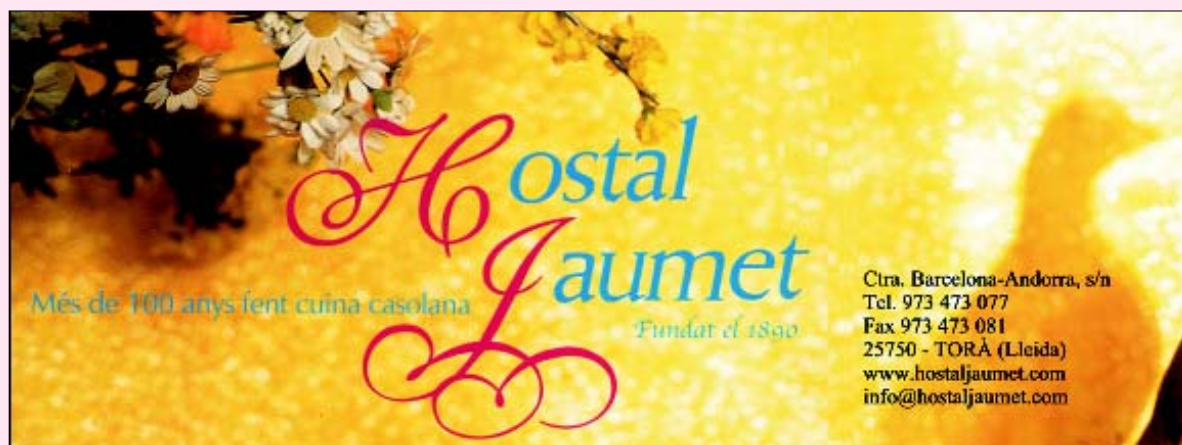

VILAMÚ SA

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, GRANITS, LLARS DE FOC, LÀPIDES., MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ, MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY, MAQUINÀRIA, PINTURES, MUNTATGE DE PLADUR, ELECTRODOMÈSTICS

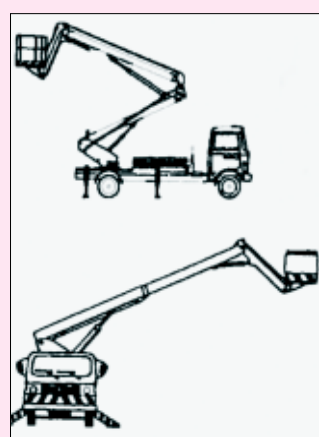

Hostal Jaumet

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

Electroinstal·lacions

JOAN MASANÉS BERTRAN

ELECTRICITAT, FONTANERIA, CALEFACCIÓ
SERVEI I LLOGUER CAMIÓ AMB PLATAFORMA AÈRIA

Plaça del Vall, 34. 25750 Torà

TEL-FAX: 973473200 mòbil 670881610

TALLER TORANÈS

ANTONI FERRER

REPARACIÓ GENERAL
GRUA PERMANENT

Castrol

Taller TORANÈS

J.A. FERRER

REPARACIÓ GENERAL
SERVEI DE GRUA PERMANENT
SERVEI DE TAXI
Ctra. Seu d'Urgell
25750 Torà (Lleida)

Telf. 973 473 080 Mòbil 607559909